PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELAVSKA ENOTNOST

9. NOVEMBRA Št. 45, leto XXVI

MINUS 18° C V VAŠEM HLADILNIKU?
NE! Temveč v najnovejšem izdelku
LOŠKE TOVARNE HLADILNIKOV
L T H
KONZERVATORJU SGH-110

gorenje

IZMENJUJEMO IZKUŠNJE

Kako se pripravljamo na sprejem pravil osnovnih organizacij sindikata

OD VZORČNEGA PRAVILNIKA DO KONKRETNIH PRAVIL

Avtorji osnutka pravil osnovne sindikalne organizacije, ki je nastajal pod delovnim naslovom »vzorčni pravilnik«, so imeli pri izdelavi osnutka pred očmi splet problemov, s katerimi se srečujejo sindikalne organizacije v podjetju. Zato je zgradba osnutka takšna, da opozarja pripravljavce osnutkov konkretnih pravilnikov v osnovnih sindikalnih organizacijah na nekatere bistvene probleme, ki jih v sindikatih srečujemo in ki bi jih bilo treba po mnenju sestavljavcev urediti s pravili.

Zaradi sistematičnosti in boljše preglednosti, je »vzorčni pravilnik« razdeljen na enajst poglavij. Vsako zase »vzorčno« opozarja na naloge sindikata, dolžnosti in pravice člana sindikata, sestav in delovanje organov osnovne sindikalne organizacije, organizacijo sej in sestankov, akcijsko enotnost sindikalne organizacije, sodelovanje osnovne organizacije z drugimi družbeno političnimi organizacijami in samoupravnimi organi, izobraževanje sindikalnih kadrov in kadrovsko politiko, moralna in materialna priznanja sindikalnim delavcem ter materialna sredstva in pravni položaj osnovne organizacije sindikata. Glavno »breme« — konkretizacijo poglavij — pa bodo seveda nosile osnovne organizacije sindikata.

Avtorji osnutka pravil se zavedajo, da v »vzorčnem pravilniku« ni zapisano in opozorjeno na vse, kar bo moralo dobiti svoje mesto v konkretnih pravilnikih. Nemogoče je, da bi lahko »vzorčni pravilnik«, ki je, kljub konzultacijam, razgovorom in analizam v nekaterih osnovnih organizacijah, le »republiški«, zapisal in opozoril na vso množico pestrih in specifičnih problemov, ki se porajajo v naših osnovnih organizacijah. Takšnih ambicij sestavljavci »vzorčnega pravilnika« tudi niso mogli imeti. Zato ostaja »vzorčni pravilnik« le pripomoček vsem tistim sindikalnim delavcem, ki bodo sodelovali pri nastajanju osnutka pravil v svoji sindikalni organizaciji.

Ne glede na to, da bodo morali pravilniki dobiti svojo konkretno in dokončno obliko v delovni organizaciji, pa želim v tem svojem razmišljanju opozoriti na veliko težavo pri našem delu, ki se pojavlja v marsikateri osnovni organizaciji sindikata, čeprav se bojim, da je ne bom mogel v celoti predstaviti in da bom kljub dobrim željam ostal še vedno samo »vzorčen«. Toda morda bo ta prispevek vsaj malo in vsaj ponekod v pomoč sestavljavcem osnutkov pravilnikov.

Gre za problem priprav in poteka sej organov naše organizacije. Ugotavljamo, da na sejah nismo vedno racionalni. Pogosto in marsikje ne pripravimo pravočasno ustreznih materialov za seje, ali pa so le-ti slabo pripravljeni. Takšne seje so časovno razvlečene, vsebin-

(Nadaljevanje na 2. strani)

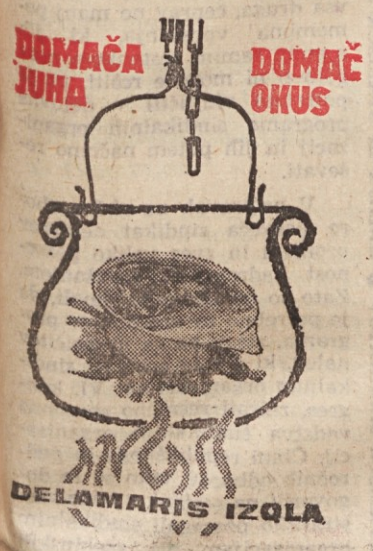

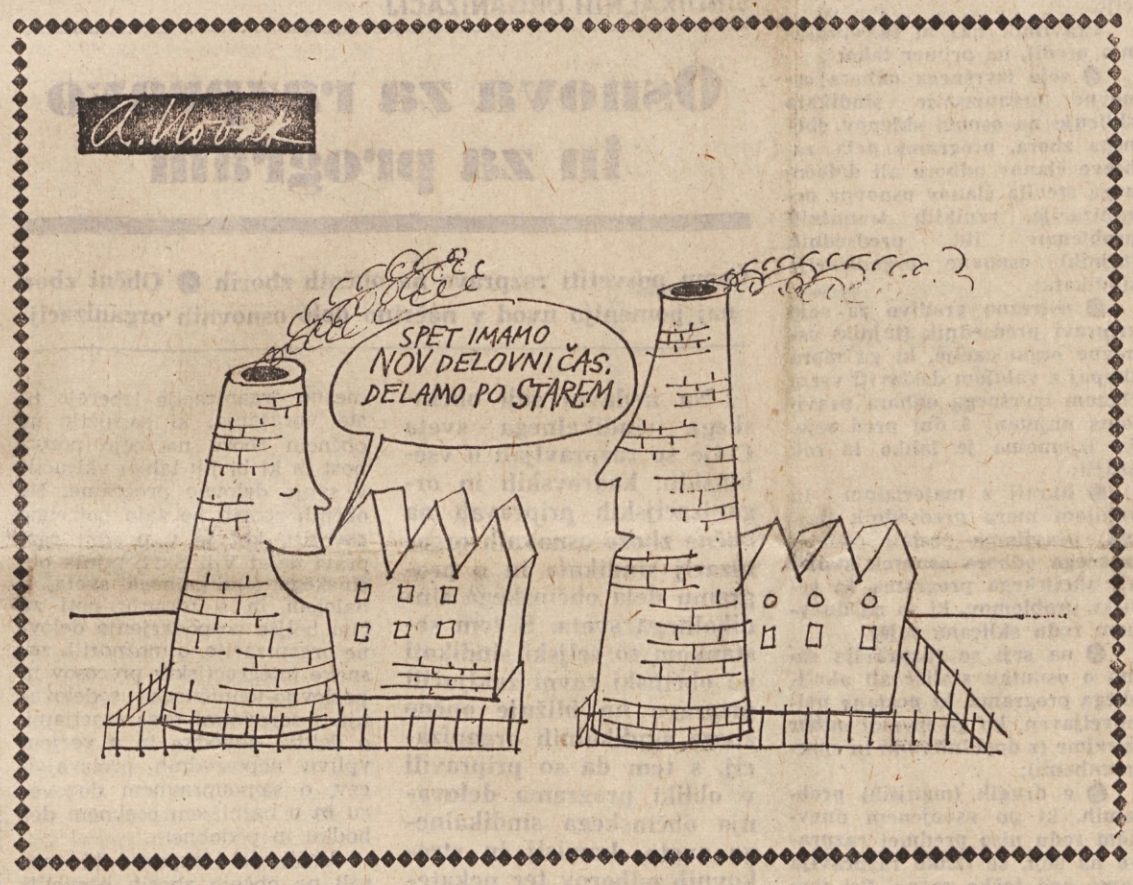

ZAPISEK S PLENUMA OBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV STORITVENIH DEJAVNOSTI V MARIBORU

Izoblikovati moramo močan sindikat

Kako naj bi se res dobro pripravili na bližnje občne zbore sindikalnih organizacij? Kako naj bi bil zasnovan delovni program, da bi bilo v prihodnje delo občinskega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti v Mariboru bolj uspešno? Kako naj, skratka, izoblikujejo močnejši in vplivnejši sindikat?

To je nekaj vprašanj, o katerih so razpravljali na zadnjem plenumu občinskega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Maribor, ki mu je prisostvoval tudi predsednik RO tega sindikata Jože Vidic.

Kakor je v svoji uvodni razpravi poudaril Milorad Vilar, tajnik občinskega odbora, ob snovanju občnih zborov sindikalnih organizacij ne bi smeli prezreti dejstva, da se v kolektivih storitvenih dejavnosti vendarle še vedno preradi izgovarjajo na zunanje vplive, premalo pa se poglabljajo v razmere znotraj delovnih organizacij. Čeprav je bilo že neštetokrat izrečeno mnenje in priporočilo, da bi se sindikalne organizacije morale bolj zanimati tudi za gospodarjenje svojih podjetij v najširšem pomenu te besede, rezultati priporočil še zdaleč niso takšni, kot bi lahko in kot bi tudi morali biti. Vzrok za to sicer lahko iščemo v sedanji strukturi sindikalnih vodstev in sploh v strukturi kadra, ki je zaposlen v storitvenih dejavnostih. Če je torej tako, če hkrati želimo izoblikovati učinkovit sindikat,

(Nadaljevanje na 4. strani)

Blišč in beda nekega odločanja

NOVINARJEVO PISMO IZVRŠNEMU ODBORU SINDIKATA V LITOSTROJU

Dragi tovariši!

Novinarji največkrat nimamo pravice, da bi govorili. Naše je, da poročamo o tem, kaj se dogaja, o čem ljudje razmišljajo, kaj nameravajo storiti. Le kdaj pa kdaj si dovolimo zapisati razmišljanja, ki jih nosimo v sebi.

S tem opravičilom kajpak napovedujem svoj namen. Pred dnevi, na začetku tedna, ko sem sledil razpravi na seji vašega odbora in poslušal pripoved nekaterih tovarišev, sem sam pri sebi veliko razmišljal. Zdaj pa bi rad še na glas razmišljal.

A da ne bom po nepotrebnem utrujal:

Ne nameravam pogrevati zadev, ki so nam vsem dobro znane. Zato ne bom ponavljal zahtev, ki jih je, bodimo odkriti, s precejšnjo mero upravičenosti zapisal za svojo parolo junijski stavkovni pohod vaših delavcev.

Toda še vedno ostaja aktualno vprašanje, kaj od teh zahtev je bilo po štirih mesecih tudi uresničenega!

Kot slišim — ne ravno veliko. Kako si tudi sicer razložiti kasnejše nezadovoljstvo med delavstvom, pretnje in opozorila, da lahko pride do nove stavke. Trditev potrjujejo tudi predlogi nekaterih predstavnikov vašega podjetja, da bi bilo mogoče urediti zadeve v Litostroju le s prisilno upravo. Slednjič tudi skupna odločitev vaešga odbora in mestnega sindikalnega sveta, da organizirata javen razgovor o problemih v Litostroju in da po tej demokratični, vendar odločilni poti začnete urejevati notranje odnose, priča o tem, da vzroki nesoglasij in protislovij le niso bili odstranjeni.

Bolj kot to pa me pravzaprav preseneča nekaj drugega: v osmih točkah je zbor članov sindikata izoblikoval zaključke, kako začeti razreševati nasprotja v podjetju. In ti zaključki so bili demokratično sprejeti. Mar ni tako! Zato: čemu takoj za tem in še zdaj prizadevanja nekaterih, da bi prikazali zbor članstva sindikalne organizacije Litostroja in skupen nastop vašega izvršnega odbora in mestnega sindikalnega sveta kot poskus intervencije od zunaj. Še bolj je presenetljivo to, da je razprava na delavskem svetu — če seveda lahko verjamem v verodostojnost zapisnika pred menoj — ki je zasedal po zboru članov sindikata, izzvenela bolj v kritiko sindikata na njegovo obsodbo zavoljo vmešavanja v samoupravno urejanje odnosov, kot pa je pomenila trezno presojo tega, kar je predlagal sindikat.

Kaj je intervencija in kaj ni, je bržčas zapleteno vprašanje, ki ga tokrat nima pomena razpredati. Toda nekaj je gotovo: intervencija, ki bi obšla samoupravno odločanje in demokratično izmenjavo mnenj in pogledov, to ni bila! V nobenem primeru se tudi ni mogoče sprijazniti s stališči, da sindikat ne bi smel poseči v urejanje medsebojnih odnosov v kolektivu, češ da je to izključno v pristojnosti samoupravnih organov.

Takim pojmovanjem bi se po mojem morali kar najbolj odločno upreti. Če sindikat ne bo imel te pravice, v čem naj pa potem sploh še predstavlja subjektivno silo v snovanju novih družbeno-ekonomskih odnosov? Toda prav to smo si zadali s statutom naše organizacije! Bojim se, da bomo v primeru, če sindikatu odrečemo to pravico, tudi samoupravno odločanje spremenili v tehnokratsko-birokratsko formulo komandiranja.

Če seveda nekaj tega že nismo storili z našo pasivnostjo in z umikanjem v razreševanje obrobnih, manj delikatnih problemov?!

Da se ne bi razumeli napak: ne sam, ne nihče drug, ki ni iz Litostroja, noče podirati sklepov centralnega delavskega sveta. Le-ta jih je sprejel in z njimi je sprejel tudi odgovornost za vse pozitivne in negativne posledice. Ob tem pa se resnično velja spomniti na nekaj drugega: med sindikatom in samoupravo pri nas ne moremo postavljati ločnic, kakršne postavlja zahodni svet v odnosih med sindikati in upravnimi vodstvi podjetij, delodajalci. Pri nas sindikat ni in ne more biti v opoziciji s samoupravo, ker že po svoji zasnovi v našem družbenem redu predstavlja bazo, platformo, osnovo, ali kot pač to že hočemo imenovati, za samoupravno odločanje. To pa kajpak seveda pomeni, da so člani samouprave tudi moralno in družbeno-politično odgovorni pred sindikatom za svoje odločitve in prizadevanja.

In zdi se mi, da prav na to vsi skupaj največkrat pozabljamo. Upam pa si trditi, da prav zavoljo tega postavljamo pregrade med samoupravnimi vodstvi in člani delovnih kolektivov. Tudi med sindikalnimi organi in med članstvom in med samoupravnim organi in sindikalnimi organi. Po navadi se o tej pregradi lahko prepričamo iz trpkih očitkov: kaj pa pomaga govoriti, mi eno, v delavskem svetu pa bodo storili drugo.

Rad bi zvedel za odgovor na vprašanje: kaj članstvo sodi o stališčih, ki jih je sprejel zbor članov sindikalne organizacije? Če se je pred meseci le vsak osmi anketirani član kolektiva izrekel za dosedanje

(Nadaljevanje na 4. strani)

KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV

Usmerjanje delitve

Že ves čas uresničevanja reforme, še posebno pa, odkar govorimo o deformacijah in zahtevamo njih odpravo, lahko slišimo zahtevo, da je treba izpopolniti sistem samoupravnega dogovarjanja in sporazumevanja glede delitve dohodka, to je, da prenehamo z etatističnim odtujevanjem sredstev s pomočjo fiskalnih prijemov, da se namesto tega oklenemo samoupravnih dogovorov o združevanju sredstev za skupne potrebe, večje poslovnosti bančne politike itd. Ali je kdo tej zahtevi že resno prisluhnil? Je! Poglejmo, kdo in kako!

Organi federacije so sprejeli temeljni zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah, podaljšali zakon o začasni ustavitvi naraščanja osebnih dohodkov pri nekaterih delovnih organizacijah in zvišali minimalni osebni dohodek. V re-

(Nadaljevanje na 3. strani)

ALMIRA ● ALMIRA ● ALMIRA ● ALMIRA ● ALMIRA

ZLATA KOŠUTA —
garancija za modne novosti

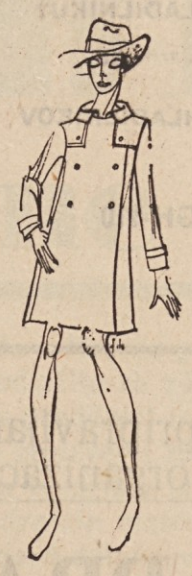

ekskluzivni modeli — plašči in obleke modnih barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis

Ljubljana—Maribor—Osijek

REZERVIRANI STOLPEC

Pavle Gale

predsednik sindikalne organizacije Industrije gostinske opreme »IGO«, Ljubljana:

● **Kako se v vašem podjetju pripravljate na občni zbor sindikalne organizacije?**

Na zadnji seji našega izvršnega odbora smo že predvideli možne kandidate. V teh dneh smo se z njimi tudi pogovorili, ali sprejemajo kandidaturo. Odgovori so zvečine pozitivni. Povedal bi še, da smo za novi odbor predvideli predvsem mlajše, razgledane in delavoljne člane našega kolektiva.

Naše podjetje sicer trenutno ne preživlja hujših pretresov, tako da ni pričakovati, da bi se na občnem zboru, ki bo v začetku decembra, v zvezi s tem razvila vroča razprava. Menim pa, da naš občni zbor vseeno ne bo potekel v mrtvilu. Pričakujemo namreč, da bodo strokovne službe poročale tudi o dolgoročni usmeritvi naše delovne organizacije, kar v sindikatu že precej časa zahtevamo. Drugo važnejše vprašanje, ki ga nameravamo obdelati v poročilu, je kadrovska struktura v našem podjetju. Ugotavljamo namreč, da so neposredni proizvajalci v veliko večji meri kot delavci iz uprave reagirali na opozorila, da morajo potrebno znanje in izobrazbo čimprej pridobiti tisti, ki je nimajo, a jo terjajo mesta, ki jih zasedajo. Tretje vprašanje pa bo nedvomno politika delitve osebnih dohodkov. Delavci našega obrata v Velikih Laščah namreč prejemajo zelo nizke dohodke, čeprav je obrat rentabilen. Sindikat meni, da to ni prav. Razmisliti velja torej o bodočem statusu in usmeritvi tudi tega obrata, za katerega naše službe očitno premalo skrbe.

Viktor Ozmec

predsednik sindikalne organizacije podjetja za popravljanje železniških voz, Ptuj:

● **Kako se pripravljate na občni zbor vaše sindikalne organizacije? O čem boste na zboru največ razpravljali?**

Občni zbor naše sindikalne organizacije bomo imeli že sredi tega meseca. Za novo delovno obdobje smo kadrovsko pripravljeni. Vsako leto pošljemo na seminarje za sindikalna vodstva mlade ljudi, zato nikdar nismo v zadregi pri izbiri sposobnih in dela voljnih sindikalnih delavcev.

Na občnem zboru bomo razpravljali o dveh vprašanjih: o proizvodnem programu za prihodnje leto in o nadaljevanju prostovoljne gradnje nadstrešnice za montažno dvorano. Letos smo s prostovoljnim delom že zgradili del tega objekta. Načrte nam je v prostem času izdelal direktor, preostali člani kolektiva pa s prostovoljnim delom gradimo ta objekt. Doslej smo si s tem prihranili 240 tisoč N-din, saj bi nam toliko računal izvajalec gradbenih del. Poleg tega pa smo si tako z minimalnimi stroški bistveno izboljšali delovne razmere.

Največ se bomo pogovarjali na občnem zboru o proizvodnih obveznostih za prihodnje leto. Pomembno je, da vemo vsi člani kolektiva, kakšne proizvodne naloge nas čakajo, kako se jih bomo lotili, koliko moramo ustvariti za dober gospodarski razvoj podjetja in za naš osebni standard.

Od vzorčnega pravilnika do konkretnih pravil

(Nadaljevanje s 1. strani)

sko pa anemične, ker na njih razpravljamo o vsem, tudi o zadevah, ki sploh niso na dnevnem redu, ali pa so obrobnega pomena za probleme, ki so na dnevnem redu. Skoraj po pravilu se na takšnih sejah sprejemajo zaključki — če se sploh sprejemajo! — le o problemih, ki so bili na dnevnem redu, medtem ko razprava o drugih problemih ostane le razprava, brez dogovora, kaj za razrešitev teh in drugih problemov storiti. Takšen potek sej jemlje prisotnim vse preveč časa — večinoma prostega — navzoče preusmerja od bistva problemov na drobna, nepomembna vprašanja ali pa vprašanja, ki sploh niso na dnevnem redu in zato niso dovolj pripravljena, proučena in zrela za razpravo in daje seji videz diskusijskega krožka. Ni treba posebej poudarjati, da se to odraža na učinkovitosti sindikalnega delovanja. Najbrž pa tudi vpliva na »gorečnost« prihajanja na seje.

Zato bi bilo treba v pravilniku konkretno zapisati, kdo in na kakšni osnovi sklicuje sejo organa in predlaga dnevni red, kdo pripravi za sejo potrebno gradivo in kdo pripravi osnutek stališč ali akcijskega programa, če gre za konkretno akcijo.

Pravilnik naj bi ta vprašanja uredil, na primer tako:

● **sejo izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata sklicuje na osnovi sklepov občnega zbora, programa dela, zahteve članov odbora ali določenega števila članov osnovne organizacije, vzniklih trenutnih problemov itd. predsednik (tajnik) osnovne organizacije sindikata;**

● **ustrezno gradivo za sejo pripravi predsednik (tajnik) osnovne organizacije, ki ga mora skupaj z vabilom dostaviti vsem članom izvršnega odbora praviloma najmanj 5 dni pred sejo. Le izjemoma je lahko ta rok krajši;**

● **hkrati z materialom in vabilom mora predsednik (tajnik) praviloma poslati članom izvšnega odbora osnutek stališč ali akcijskega programa za rešitev problemov, ki so na dnevnem redu sklicane seje;**

● **na seji se razpravlja samo o osnutku stališč ali akcijskega programa, ki postane polnoveljaven, ko ga izvršni odbor sprejme (z dopolnitvami in spremembami);**

● **o drugih (manjših) problemih, ki po usvojenem dnevnem redu niso predmet razprave na seji, se lahko razpravlja samo pod točko razno. Pri tem praviloma velja načelo, da je treba hkrati s sprožitvijo problema predlagati konkretne rešitve;**

● **če gre za večji problem, ki ne zahteva takojšnje rešitve (o tem odloča izvršni odbor), se problem postavi na dnevni red prihodnje seje izvršnega odbora, s tem da predsednik (tajnik) osnovne organizacije poskrbi za ustrezno gradivo in za preučitev problema itd.**

Posebej opozarjam na pomen predloga stališč ali akcijskega programa, ki naj bi bila (poleg drugih materialov) praviloma izključna osnova za razpravo. Izkušnje namreč kažejo, da je tam, kjer so že doslej imeli to prakso in vnaprej pripravljali dobre, na ustreznem materialu temlječe osnutke stališč ali akcijske programe, delo racionalnejše, konkretnejše pa tudi bolj kakovostno. Če bi takšno prakso uzakonili in tudi izvajali v naših organizacijah, bi za isto ali celo za boljše delo porabili manj časa in tudi seje bi bile bolj zanimive in bolje obiskane.

Podobno ali še bolj konkretno bi morala biti v pravilnikih osnovnih organizacij sindikata urejena tudi druga vprašanja. Naj omenim vprašanje informiranja o zaključkih, sprejetih v organih sindikata na vseh ravneh. Plenum republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva je na primer v svojih pravilih zagotovil vsem svojim članom med drugim tudi pravico, da prejemajo časopis Delavska enotnost. Ko sklicujemo seje plenuma, se mnogokrat sklicujemo na stališča in materiale, ki so bili objavljeni v tem našem glasilu. Ali ne bi kazalo tudi v osnovni organizaciji uveljaviti to pravico za člane izvšnih odborov? Tako bi omogočili članom izvršnih odborov, da so tekoče informirani o dogajanjih v sindikatih, kar bi jim pri njihovem političnem delu brez dvoma koristilo, pa tudi vprašanje, kaj delajo »oni zgoraj«, bi se redkeje pojavljalo.

Bržčas bo razprava o pravilniku osnovne organizacije sprožila vprašanja, ki sicer zadevajo delo sindikalne organizacije, ne moremo jih pa urediti v naših pravilnikih. Mislim na vrednotenje političnega dela, ki ga je treba družbeno popolnoma izenačiti s proizvodnim delom, na mesto političnih organizacij v procesu ustreznega razreševanja protislovij v delovnih organizacijah, na opredelitev ustreznega časa (med delovnim časom), ki je potreben, denimo predsedniku osnovne organizacije sindikata za opravljanje njegove nepoklicne dolžnosti v sindikatu, in na drugo, Sodim, da je treba ta in podobna vprašanja urediti v statutu delovne organizacije. Spremembe statutov ob ustavnih spremembah bo zatorej treba izrabiti tudi za ureditev teh vprašanj.

S tem pisanjem želim vzpodbuditi predvsem vse tiste tovariše, ki delajo pri izdelavi osnutkov pravilnikov v delovnih organizacijah, da bi v tej rubriki objavili svoje konkretne izkušnje.

CELJSKI SINDIKATI V PRIPRAVAH ZA OBČNE ZBORE SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

Osnova za razpravo in za program

Čemu posvetiti razpravo na občnih zborih ● Občni zbori naj pomenijo uvod v načrtno delo osnovnih organizacij

Na nedavni seji občinskega sindikalnega sveta Celje so razpravljali o vsebinskih, kadrovskih in organizacijskih pripravah na občne zbore osnovnih organizacij sindikata in o programu dela občinskega sindikalnega sveta. S tem sestankom so celjski sindikati na občinski ravni zaključili priprave na bližnje občne zbore sindikalnih organizacij, s tem da so pripravili v obliki programa delovanja občinskega sindikalnega sveta, komisij in strokovnih odborov ter nekaterih vsebinskih predlogov osnovo za razpravo na občnih zborih in za načrtovanje dela vsake sindikalne organizacije.

O čem naj konkretno razpravljajo občni zbori? Enotnega odgovora, ki bi ustrezal vsaki sindikalni organizaciji in specifičnim problemom vsakega kolektiva, prav gotovo ni. Kljub temu pa menijo celjski sindikati, da je mogoče zagotoviti enotno delovanje sindikalne organizacije na celjskem območju. Dokumenti VI. kongresa ZSJ, smernice predsedstva in izvršnega komiteja CK ZKJ, ki so jih celjske družbeno-politične organizacije strnile v konkretni akcijski program, so dobro izhodišče za enotno dejavnost sindikatov, s tem da si posamezne organizacije izberejo tista vprašanja, ki zaslužijo na občnem zboru največjo pozornost in ki bi jih lahko vključile v svoje delovne programe. Na občnih zborih bo zato potrebno govoriti, kot je v uvodni razpravi dejal Vili Skrt, tajnik občinskega sindikalnega sveta, o nalogah in o iskanju poti za čim boljše gospodarjenje delovne organizacije, o možnostih zasnove integracijskih procesov in poslovno-tehničnega sodelovanja s sorodnimi organizacijami, o delitvi dohodka in o večjem vplivu neposrednih proizvajalcev, o samoupravnem dogovoru in o najnižjem osebnem dohodku in podobnem.

Večji del razprave bi morali na občnih zborih posvetiti nadaljnjemu razvoju samoupravljanja in prizadevanjem, kako samoupravo prek ustreznih oblik vsebinsko obogatiti. Pri tem je potrebno videti, kako se uveljavljajo delovne enote, kakšen je njihov položaj v sistemu samoupravljanja in si prizadevati, da bodo imele večji vpliv pri odločanju o gospodarjenju, delitvi dohodka, investicijskih naložbah itd. Zelo pomembna so tudi vprašanja s področja organizirane rekreacije in oddiha ter stanovanjske gradnje in vsa druga področja osebnega in družbenega standarda.

Poleg temeljite priprave na občne zbore — so poudarili na plenumu v Celju — so zelo pomembne kadrovske priprave in izbira kandidatov za izvršne odbore. Od dobro izbranih vodstev, ki bodo znala organizirati dejavnost sindikata, je v največji meri odvisno, kako bodo v osnovnih sindikalnih organizacijah uresničevali naloge VI. kongresa ZSJ in kako bodo reševali najbolj občutljiva vprašanja v delovni organizaciji. Po mnenju celjskih sindikatov bi morali biti zato izvoljeni v vodstva sindikalnih organizacij ljudje, ki so z delom, znanjem in z ugledom za vzgled v delovni organizaciji in ki bodo zato po položaju enakovredni vodstvu samoupravnih organov in organizacije Zveze komunistov.

Vseh vprašanj ni mogoče rešiti s še tako dobro pripravljenim občnim zborom. Zato si mora vsaka sindikalna organizacija izdelati program svoje dejavnosti. Na plenumu so posebej opozorili, da je potrebno programe snovati skupno s članstvom, hkrati pa upoštevati program občinskega sindikalnega sveta in občinskega odbora. Le tako bodo sindikalne organizacije načrtno reševale probleme na katere najbolj pogosto op[illegible] članstvo, in or[illegible] loge [illegible] ih je sprejel [illegible] gres ZSJ.

I. V.

● LJUBLJANA

Povezava

Predsedniki občinskih, medobčinskih odborov in člani ljubljanskega mestnega odbora sindikata delavcev prometa in zvez so se minuli teden na republiškem odboru pogovarjali o pripravah za občne zbore sindikalnih organizacij. V drugi točki dnevnega reda pa so poslušali poročilo s skupne seje republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije in izvršnega sveta o financiranju zdravstvenega zavarovanja, invalidsko pokojninskega zavarovanja in o družbeno ekonomskih izhodiščih za oblikovanje in kritje potreb splošne porabe SR Slovenije za prihodnje leto. Udeleženci posveta so podprli stališče obeh forumov in pozdravili tak način dogovarjanja o najbolj občutljivih vprašanjih našega družbeno-ekonomskega razvoja.

O vsebinskih in organizacijskih pripravah na občne zbore so se področni odbori v sodelovanju z občinskimi sindikalnimi sveti že posvetovali s predsedniki sindikalnih organizacij. Na sestanku minuli teden pa so predsedniki področnih odborov in člani republiškega odbora poudarili, da bi morali na občnih zborih v referatih in v razpravi posvetiti pozornost le dvema ali trem osrednjim problemom, ki so za kolektiv najbolj pomembni, vsa druga, čeprav ne manj pomembna vprašanja, ki jih z enim samim sestankom prav gotovo ni mogoče rešiti, pa je potrebno vključiti v delovne programe sindikalnih organizacij in jih potem načrtno reševati.

V pripravah na občne zbore posveča sindikat delavcev prometa in zvez veliko pozornost kadrovskim vprašanjem. Zato so na sestanku dejali, da je potrebno za uresničitev programa, zlasti pa za uresničitev nalog, ki jih je postavil sindikalnim organizacijam VI. kongres, zbirati resnično sposobna vodstva sindikalnih organizacij. Člani republiškega in področnih odborov, tako so se dogovorili na sestanku, bodo vsestransko pomagali sindikalnim organizacijam pri vsebinskih in organizacijskih pripravah na občne zbore in pri snovanju nekaterih aktov, kot so programi in pravila o delovanju sindikalnih organizacij.

Posebno težko je v delovnih organizacijah prometa in zvez rešiti nekatera organizacijska vprašanja delovanja sindikalne organizacije. V mnogih primerih imajo delovne organizacije delovne enote oddaljene 100 in več kilometrov od sedeža matičnega podjetja. Te delovne enote nimajo samostojnih sindikalnih organizacij, ampak so vključene v organizacijo na sedežu podjetja. Niti, ki bi povezovale slehernega člana sindikalne organizacije, pa se ponavadi na take razdalje trgajo. Udeleženci posveta so zato menili, da bi v združenih podjetjih uveljavili kot organizacijsko obliko delovanja sindikata konferenco, ki bi jo sestavljali delegati sindikalnih organizacij posameznih podjetij. Sicer pa je potrebno vse druge organizacijske oblike prepustiti odločitvam članstva vsakega kolektiva, so še menili udeleženci posveta. Interese posameznih organizacij bodo usklajali in sporazumno reševali v okviru svojih programov medobčinski in občinski odbori sindikata delavcev prometa in zvez.

I. V.

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● **DRAVOGRAD**

Na zadnji seji občinskega sindikalnega sveta so obravnavali vprašanja socialnega zavarovanja, zdravstvenega varstva, zaščite pri delu in gospodarjenja v delovnih organizacijah. Težišče razprav pa je bilo še na pripravah za občne zbore, ki jih bodo v sindikalnih organizacijah opravili do konca letošnjega decembra.

I. P.

● **JESENICE**

Predlogu občinskega sindikalnega sveta, naj bi bili občni zbori družbenih služb že v oktobru, se je prva odzvala sindikalna organizacija železarskega izobraževalnega centra, ki vključuje tudi kolektiv jeseniške delavske univerze. Občni zbor je bil dobro pripravljen, sprejeli so akcijski program in že v tretje izvolili za predsednika Poldeta Ulago. Sindikalne organizacije družbenih služb nadaljujejo z občnimi zbori in do konca leta bodo opravljeni v skoraj vseh sindikalnih organizacijah družbenih služb pa tudi v storitvenih dejavnostih, v industriji in v gradbeništvu ter v prometu in zvezah.

● **TRBOVLJE**

V kratkem bodo v Trbovljah zaključili s sestanki izvršnih odborov sindikalnih organizacij, na katerih razpravljajo o najbolj perečih vprašanjih ter se dogovarjajo o vsebini občnih zborov, ki naj bi bili končani do konca letošnjega decembra. V pripravah na občne zbore sindikalnih organizacij bodo v Trbovljah še posebej podrobno proučili učinkovitost dosedanjega načina organiziranja. Prevladuje namreč prepričanje, da je učinkovitost dela v večjih sindikalnih organizacijah slaba, zlasti še zato, ker je odtrgana od članstva. V Trbovljah zato razmišljajo o možnostih, da bi v okviru večjih delovnih organizacij, kot so na primer zasavski premogovniki, strojne tovarne in drugod, ustanovili konference sindikalnih organizacij, ki bi se kot najvišji sindikalni organ v okviru delovnih organizacij sestale nekajkrat na leto in pregledale, kako uresničujejo izvršni odbori sindikalnih organizacij zastavljene delovne programe in sklepe.

vš

● **PTUJ**

Že nekaj let nazaj namenja kolektiv živilske industrije Petovia vsa razpoložljiva sredstva za modernizacijo proizvodnje ter izpopolnitev tehnoloških postopkov. Prav zato so njihovi izdelki poznani in cenjeni ter dobivajo priznanja na raznih sejmih. Ne dolgo tega so modernizirali svoj obrat na Bregu pri Ptuju, kupili dve avtomatski polnilnici za alkoholne in brezalkoholne pijače, v načrtu pa imajo še gradnjo sodobnih skladišč za gotove izdelke. Niso pa poznani samo kot proizvajalci alkoholnih in brezalkoholnih pijač, temveč tudi po konzerviranih živilih, ki jih je mogoče kupiti v vseh naših trgovinah.

F. H.

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo, izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik

MILAN POGAČNIK

Naslov uredništva in uprave Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 813/VI. telefon uredništva 316-672, 316-695, 312-402 in 310-033, uprave 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-32000-10-3204-486. — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din — 650 S-din — polletn 13 N-din — 1300 S-din in letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo. — Poštnina plačana v gotovini. Tisk in kliši CZP »Ljudska pravica«, Ljubljana

Vse naročnike in druge interesente za priročnik

RUDIJA ČAJIČA

KAKO PRESOJAM GOSPODARJENJE Z DRUŽBENO-EKONOMSKIH VIDIKOV SKOZI ZAKLJUČNI RAČUN

ki je izšel letos v sindikalni knjižnici Delavske enotnosti, obveščamo, da je prva izdaja razprodana.

Avtor bo priročnik dopolnil in nova izdaja bo izšla sredi novembra.

Vabimo vse interesente, da nam čimprej pošljejo naročila za drugo izdajo.

Cena priročniku bo ostala 5 N-din.

V ponatisu je tudi priročnik

Jožeta Valentinčiča

Delo z odraslimi

Cena 10 N-din

Naročila sprejema uprava Delavske enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4.

STIKI S TUJINO

● **TRBOVLJE**

Kot smo že poročali, se je ob koncu oktobra mudila v Trbovljah romunska sindikalna delegacija. Gosta iz Romunije, predsednik sindikalne organizacije v rudniku zlata BRAD in član vodstva romunskih sindikatov **Joakim German** ter član izvršnega odbora romunskega sindikata industrije in rudarstva inž. **Korvin Smarandescu** sta si ogledala rudnik Trbovlje, obrat Zasavskih premogovnikov in novo Termoelektrarno Trbovlje II.

Gosta iz Romunije sta se sešla tudi s predstavniki sindikalnih organizacij iz Zasavskih premogovnikov in Termoelektrarne Trbovlje ter s člani predsedstva občinskega sindikalnega sveta Trbovlje. Joakim German in inž. Korvin Smarandescu sta s sindikalnim aktivom iz Trbovelj obravnavala vlogo in oblike delovanja sindikalnih organizacij v Romuniji in v Jugoslaviji ter delovne in življenjske razmere zaposlenih. Gosta iz Romunije je posebej še zanimalo, kako je zasnovano delo sindikalnih organizacij in našem samoupravnem sistemu, kakšen je odnos med Svetom zveze sindikatov, strokovnimi odbori, republiškimi sveti in strokovnimi odbori ter občinskimi sindikalnimi sveti ter medobčinskimi odbori sindikatov, kako je z oblikovanjem sistemov nagrajevanja in vplivom sindikata v delitvi osebnih dohodkov itd.

-vš-

S SEJE SVETA ZA GOZDARSTVO, LESNO INDUSTRIJO TER INDUSTRIJO PAPIRJA IN CELULOZE PRI RO SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA SLOVENIJE

Na videz vse dobro

Ljubljana, 6. XI.: Danes se je sestal svet za gozdarstvo, lesno industrijo ter industrijo papirja in celuloze pri Republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije. Mimo informacije o obisku jugoslovanske delegacije na posvetovanju predstavnikov sindikata gozdnih delavcev socialističnih držav v vzhodnem Berlinu so člani sveta obravnavali gospodarska gibanja in problematiko v lesni in papirni industriji ter v gozdarstvu. Na osnovi ugotovitev iz obširnih analiz in razprave na seji se je svet odločil, da pripravi akcijski program za razreševanje nekaterih aktualnih problemov v teh panogah.

Če polletne rezultate gospodarjenja v lesni industriji, papirni in celulozni industriji in v gozdarstvu primerjamo s poslovnimi rezultati polletja minulega leta, potem bi bil optimizem v ocenjevanju prizadevanj upravičen.

V lesni industriji se je celoletni dohodek povečal za 17 %, neto produkt za 10 %, dohodek za 8 %, osebni dohodki za 7 %, ostanek dohodka za razporeditev na sklade pa za 11 %.

V papirni industriji je porasel celotni dohodek za 14 %, neto produkt za 7 %, dohodek za 5 %, osebni dohodki za 10 %, zmanjšal pa se je ostanek dohodka za 9 %.

V gozdarstvu je porasel celotni dohodek za 9 %, neto produkt za 12 %, osebni dohodki za 15 %, ostanek dohodka je narasel za 16 %.

Mimo teh oštevilčenih podatkov, ki izpričujejo, da so te gospodarske dejavnosti prebrodile krizo prejšnjih let, velja omeniti še nekatera druga dejstva. Tako sta, denimo, od 52 gospodarskih organizacij lesne industrije le dve manjši podjetji poslovali z izgubo. V papirni industriji prav tako dve delovni organizaciji od trinajstih, v gozdnem gospodarstvu pa nobeno od podjetij.

Vendar pa se samozadovoljstvo, ki bi lahko sledilo iz takega sprehajanja po globalnih rezultatih gospodarjenja ob polletju letos, razblinja že tedaj, če začnemo ugotavljati, koliko delovnih organizacij je letos ustvarilo manjši dohodek kot lani. In spet drugače se začno razjasnjevati problemi, če ugotovimo, da so v papirni industriji ob polletju letos prav največje delovne organizacije dosegle manjši dohodek kot lani v tem času. V celotni lesni industriji se je rentabilitetna stopnja znižala od lanskih 6,55 odstotka na letošnjih 6,44 %, s tem da je to znižanje znašalo v primarni industriji od lanskih 6,66 % na letošnjih 5,80 %, v industriji plošč in furnirjev od 5,54 % na 5,01 %, v finalni proizvodnji od 6,22 % na 5,40 %, medtem ko se je nasprotno dvignila rentabilnostna stopnja v pohištveni industriji od lanskih 7,46 % na letošnjih 9,05 %.

Skratka, svet za lesno industrijo, industrijo papirja in celuloze ter gozdarstvo pri Republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije ugotavlja, da se pri presojanju gospodarskih gibanj ne moremo zadovoljevati samo z globalnimi rezultati. Od tod odločitev, da naj bi v prihodnje pripravili temeljito razpravo po posameznih panogah in dejavnostih ter na osnovi podrobnejših podatkov razkrili probleme, ki preprečujejo delovnim organizacijam še učinkovitejšo ekspanzijo. Samo v tem primeru bi namreč bilo možno tudi ugotoviti, kaj posameznim podjetjem preprečuje, da si ne morejo zagotoviti uspešnejšega poslovanja in s tem trdnejših perspektiv.

Nekatere probleme je možno že sedaj zaslutiti. Ob težavah, ki jih poraja kadrovska struktura v delovnih organizacijah, mimo problemov, ki jih povzročata zastarela tehnologija in pomanjkanje bančnih sredstev za kreditiranje modernizacije in rekonstrukcije, gre tudi za nekatera povsem sistemska vprašanja. Če je namreč delež družbe v lesni industriji in industriji papirja in celuloze znatno bolj porasel kot družbeni proizvod, potem se z vso resnostjo zastavlja vprašanje, ali je tako povečanje družbenih dajatev ekonomsko upravičeno ali pa morda že duši sposobnost za ekspanzijo. V ta sklop problemov sodi tudi problematika kreditiranja izvoza, kar je še posebej aktualno za lesno industrijo. In slednjič, medtem ko se je na eni strani močno zaostril uvozni režim, v podjetjih še vedno zaman čakajo na instrumente, ki bi jih stimulirali za izvoz in se mora večina na tujih tržiščih zadovoljevati le z lastno ceno.

Problemi sicer niso novi, vendar jih je vredno vedno znova proučevati. Samo v tem primeru bo namreč možno tudi predlagati ustrezne rešitve in se zanje boriti, so poudarili na zadnji seji sveta za lesno in papirno industrijo ter gozdarstvo. Prvi korak k temu pa naj bi bil akcijski program sveta.

S. B.

PIPS

Uničuje vse vrste mrčesa

KRKA

KRKA
TOVARNA ZDRAVIL
NOVO MESTO

Pravna posvetovalnica DE

● **VPRAŠANJE:**

1. Pri zasebnem delodajalcu sem v delovnem razmerju za nedoločen čas od avgusta 1965. leta. S pismeno pogodbo iz minulega leta je bil določen moj osebni dohodek v višini 700 N-din. Sedaj sem zvedel, da mi gre 800 N-din vsaj od 1. 6. 1968. leta dalje; tako so mi povedali na občini.

Ali lahko od tega časa dalje zahtevam po 800 N-din osebnega dohodka?

2. Delodajalec mi od meseca maja 1968. leta sploh ni izplačal osebnega dohodka. Kako lahko uveljavim to pravico?

3. V času od 3. do 25. 8. 1968. leta sem bil v bolniškem staležu. Kakšno nadomestilo osebnega dohodka mi je dolžan delodajalec izplačati za ta čas?

4. Delodajalec mi že več mesecev ni izplačal osebnega dohodka. Ali lahko izstopim iz delovnega razmerja in na kakšen način; kakšne pravice imam v takšnem primeru?

Z. B., Ljubljana

● ODGOVOR:

Ad 1) Po določilih zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih, ima delavec pravico do osebnega dohodka, ki se določi z delovno pogodbo. Z delovno pogodbo se določijo tudi izplačilni roki, ki ne morejo biti daljši od trideset dni.

Dogovorjeni osebni dohodek ne sme biti nižji od osebnega dohodka, ki ga za enako ali podobno delo povprečno prejemajo delavci v delovnih skupnostih, kjer delajo z družbenimi sredstvi (to je v podjetjih); povprečne osebne dohodke teh delavcev ugotavlja za delo pristojni občinski upravni organ.

Po vašem pismu sodeč, je to povprečje osebnih dohodkov delavcev v vaši kategoriji ugotovila skupščina občine, in sicer v višini 800 N-dinarjev. Zaradi tega lahko zahtevate od svojega delodajalca dohodek od 1. 6. 1968. leta dalje v tej višini;

ad 2) Ker vam delodajalec ni izplačal osebnih dohodkov od maja letos, imate pravico, da ta dohodek zahtevate s tožbo pri rednem sodišču, ne da bi delodajalca posebej opominjali. To lahko storite na podlagi določil 124. čl. temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Rok za uveljavljanje pravice do osebnega dohodka je dve leti od časa, ko zapade izplačilo vsakega mesečnega osebnega dohodka (dohodek za mesec maj letos na primer lahko zahtevate s tožbo do meseca maja 1970. leta);

ad 3) Po določilih 60. čl. temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju vam je delodajalec dolžan izplačati v prvih 30 dneh bolniškega staleža nadomestilo osebnega dohodka, ki ne sme biti nižje od 50 odstotkov osnove vaših osebnih mesečnih dohodkov;

ad 4) Radi bi prekinili delovno razmerje, ker se vam ravnanje delodajalca zdi protizakonito, zlasti v zvezi z dejstvom, ker vam osebnega dohodka ni izplačal že pol leta.

Zakon o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih, vam daje pravico, da prekinite z delovnim razmerjem brez poprejšnje odpovedi, če vam zasebni delodajalec ne izplača dogovorjenega osebnega dohodka do 15. v mesecu za prejšnji mesec. Če vam preneha delovno razmerje v takšnem primeru, se šteje, da vam je zasebni delodajalec odpovedal delovno razmerje. V tem primeru imate pravico do denarnega nadomestila v višini skupnega zneska osebnega dohodka za čas odpovednega roka.

J. TRAJČEV

KUPON za pravno posvetovalnico DE

V prodaji imamo osebna vozila:

- **WARTBURG 1000, standardni tip**
  cena 22.500 N-din, rok dobave takoj po vplačilu
- **MOSKVIČ 408**
  cena 23.900 N-din + 450 N-din za prevozne stroške, rok dobave takoj po vplačilu
- **ŠKODA OCTAVIA**
  cena 21.800 N-din + 450 N-din za prevozne stroške, rok dobave takoj po vplačilu
- **WARTBURG CARAVAN**
  cena 24.000 N-din, rok dobave november
- **ŠKODA 1000 MB standard, model 1969**
  cena 20.500 N-din, rok dobave november — december po datumu vplačila

Garancija 6 mesecev ali 10.000 km.
Vse informacije daje in se priporoča

volan ljubljana
kersnikova 6

telefon 311-734

... v jugoslovanskih sindikatih

Centralni svet

O SKRAJŠANEM DELOVNEM TEDNU IN O INTEGRACIJSKIH PROCESIH

Ob koncu minulega meseca se je v Centralnem odboru sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije razvila živahna dejavnost. Najprej, 30. oktobra je zasedalo predsedstvo centralnega odbora in obravnavalo rezultate prehoda na 42-urni delovni teden, že naslednjega dne pa se je sestal plenum ter obravnaval nekatere integracije in medsebojno dogovarjanje v gradbeništvu in v industriji gradbenega materiala.

Ko so člani predsedstva obravnavali rezultate prehoda na 42-urni delovni teden, so ugotavljali, da je ta proces v gradbeništvu nekoliko počasnejši kot v nekaterih drugih gospodarskih panogah, kar pa je posledica specifičnih delovnih razmer, ki jih je preživljalo gradbeništvo v poreformnem obdobju. Predsedstvo je tudi ugotovilo, da delavci izkoriščajo prosti čas, ki si ga pridobe s prehodom na 42-urni delovni teden, predvsem za dodaten zaslužek in veliko manj za strokovno izpopolnjevanje ali pa za splošno in družbeno-ekonomsko izobraževanje.

Predsedstvo Centralnega odbora sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije je v svojih zaključkih tudi opozorilo, da v letu 1967 doseženi rezultati gospodarjenja zagotavljajo solidno materialno osnovo za skrajševanje delovnega časa, medtem ko letošnje oživljanje gospodarstva v celoti in investicijske dejavnosti še posebej odpira nove možnosti za prehod na 42-urni delovni teden. Zato je predsedstvo sklenilo pozvati vse sindikalne organizacije, da v prihodnjem obdobju posvete veliko več pozornosti skrajševanju delovnega časa in da zahtevajo od strokovnih služb in samoupravnih organov potrebne ukrepe za učinkovit prehod na 42-urni delovni teden.

Plenum centralnega odbora pa se je v razpravi o nekaterih vidikih integracijskih procesov in medsebojnega dogovarjanja zavzel, da se naj v prihodnje tudi s pomočjo pravnega sistema zagotovi večja pravna varnost podjetij, ki se integrirajo, in da bi bilo zato treba s predpisi določiti čas, v katerem ne more priti do dezintegracije med integriranimi podjetji.

Hrvatska

O GIBANJIH V GOSPODARSTVU

Ob koncu minulega meseca je zasedal plenum republiškega sveta hrvaških sindikatov in obravnaval v glavni točki dnevnega reda sedanja gibanja v gospodarstvu. Pri tem je bilo zlasti zanimivo izhodišče te plenarne razprave: na primerih najbolj progresivnih delovnih organizacij prikazati, kakšne so še njihove notranje možnosti za izboljšanje gospodarskih in poslovnih rezultatov in pri tem ugotoviti, od kod naprej je treba začeti iskati možnosti za napredek v spremenjenem gospodarskem instrumentariju.

Iz obširne analize povzemamo dva primera:

V lesnopredelovalni industriji se giblje udeležba delovnih organizacij pri ustvarjenem neto produktu od 52 % do 74 %. Prav na vrhu tega razpona je zagrebško podjetje »Marko Šavrić«. Če dodamo še to, da ta grupacija v povprečju lahko daje v sklade 2 % ustvarjenega dohodka, v podjetju »Marko Šavrić« pa 23 %, potem so že ti podatki dovolj za trditev, da gre v tem primeru in v tej panogi za eno najbolj ekspanzivnih podjetij. Toda prav to podjetje se je v svoji ekspanziji znašlo tako rekoč pred nepremagljivo prepreko: ne more si zagotoviti dovolj bančnih kreditov, da bi lahko povečalo proizvodnjo in z nadaljnjo modernizacijo znižalo proizvodne stroške.

Podobna ugotovitev velja za »Saponio« iz Osijeka: čeprav je v zadnjem obdobju podjetje razširilo svoj proizvodni program, čeprav dobiva tovarna za svoje proizvode domače in tuje nagrade ter priznanja, čeprav podjetje nalaga v sklade 55 % ustvarjenega dohodka, ne more dobiti niti za enega od svojih programov potrebnih bančnih sredstev in je zato kolektiv prisiljen zadovoljiti se z minimalnimi programi in z nižjimi serijami, s tem pa tudi seveda z manjšim čistim dohodkom.

Srbija

DOVOLJ MOŽNOSTI ZA RAZGOVORE

Sindikati v Srbiji ugotavljajo, da je novi zakon o formiranju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah nekoliko »obšel« sindikate, zlasti osnovne sindikalne organizacije. Ta molk sindikatov pa je toliko bolj nenavaden, ker nova zakonska določila v mnogočem pomenijo prelomnico v gospodarjenju delovnih kolektivov.

Vzrok za ta molk pa je bržčas v tem, da bo v celoti začel veljati nov zakon o dohodku s 1. januarjem prihodnjega leta in da bo torej šele v prihodnjem letu občutiti njegove dobre in slabe strani. Tako bodo bržčas te razprave oživele kmalu po novem letu!

Vendar, molk so prvi prekinili v kombinatu »Trepča«, saj je odbor te sindikalne organizacije pred dnevi organiziral razgovor na to temo s predstavniki rudarsko topilniškega bazena Bor, podjetja »Magnohrom« iz Kraljeva, kombinata »Kosovo« iz Obilića, tovarne vagonov iz Kraljeva, podjetja »14. oktober« iz Kruševca in še s predstavniki nekaterih drugih kolektivov. Posvet je bil posvečen obravnavi tistih členov novega zakona o dohodku, ki so že v veljavi: dogovarjanju med sorodnimi delovnimi organizacijami. Osnovna ugotovitev v tej razpravi pa je bila, da za zdaj še ni mogoče uveljavljati tržnih odnosov znotraj delovnih organizacij, ker je treba upoštevati tudi nekatere skupne interese. Zavoljo tega so se udeleženci posveta zavzeli, da bi naj delovni kolektivi samostojno določali različne medfazne cene in da pri zajemanju tako imenovanega ekstra dohodka nikakor ne bi smeli zajemati tistega dela sredstev, ki je nastal kot posledica delovnih rezultatov.

knjižne zbirke

DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE

za leto 1969

William Shakespeare: ZBRANO DELO V.-VIII.

Zasnovana izdaja Shakespearovega Zbranega dela ima svoje nadaljevanje v letošnjem programu, tako da bomo dobili — kot predvideva načrt — celotno zbirko trinajstih knjig v treh letih.
V letu 1969 ima založba v programu naslednje štiri knjige:

Peta knjiga: ZIMSKA PRAVLJICA, VIHAR
Šesta knjiga: OTHELLO, MACBETH, KRALJ LEAR
Sedma knjiga: ANTONIJ IN KLEOPATRA, KORIOLAN, TIMON ATENSKI
Osma knjiga: SONETI

Vse štiri knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju in vezane v celo platno in polusnje. Naročniki prejmejo zbirko za 180 N-din (celo platno) oziroma za 220 N-din (polusnje). Ceno lahko poravnajo tudi v 10 mesečnih obrokih po 18 N-din (celo platno) oziroma po 22 N-din (polusnje). Za posamezne knjige bo cena višja.

MODERNA DRUŽBA

To je nova zbirka v letošnjem programu založbe, namenjena sodobnim problemom modernega časa. V njej bodo izšla štiri dela:

Erich Fromm: ZDRAVA DRUŽBA
Mortimer Taube: MIT O MISLEČEM STROJU
Stanič: MAHATMA GANDI
William H. Whyte Jr.: ČLOVEK ORGANIZACIJE

Vse štiri knjige bodo natisnjene na brezlesnem papirju in vezane v celo platno. Naročniška cena: celo platno 200 N-din (10 mesečnih obrokov po 20 N-din). Naročniki začno plačevati obroke v mesecu, ko se naroče na zbirko. V prodaji bodo posamezne knjige znatno dražje.

SVETOVNI KLASIKI

V zbirki bodo izšle štiri knjige treh velikanov svetovne književnosti:

Victor Hugo: NESREČNIKI I. in II.
Daniel Defoe: MOLL FLANDERS
Ernest Hemingway: STAREC IN MORJE

Knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju, vezane v celo platno in polusnje ter vzorno opremljene. Cena za naročnike: platno 280 N-din (10 obrokov po 28 N-din), polusnje 320N-din (10 obrokov po 32 N-din). Naročniki začno plačevati obroke v mesecu, ko se naroče na zbirko.

MODERNI ROMAN

Zbirka obsega pet knjig štirih sodobnih avtorjev:

Stefan Heym: KRIŽARJI I. in II.
Nelson Algren: FANT Z ZLATO ROKO
Agyeya: VSAKDO SVOJ TUJEC
Milan Kundera: ŠALA

Izbor predstavlja štiri pomembne ustvarjalce, katerih delo je preraslo okvire domačih literatur in se vključuje v širše tokove sodobne književnosti. To so: avtor nemškega porekla, ki je dolgo živel v ZDA (Stefan Heym), Američan (Nelson Algren), češki pisatelj (Milan Kundera) in hindujski pisatelj, ki ne velja samo za pionirja eksperimentalizma v hindujski književnosti, temveč tudi za enega največjih pisateljev sodobne Indije (Agyeya).
Vse knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju in vezane v celo platno ter v polusnje. Naročniki dobe zbirko za 260 N-din (platno) oziroma za 300 N-din (polusnje), ki jih lahko plačajo v 10 mesečnih obrokih po 26, oziroma 30 N-din.

KULTURA IN ZGODOVINA

V tej elitni znanstveni zbirki bodo izšle štiri knjige treh uglednih strokovnjakov:

Sylvain Dhomme: MODERNO GLEDALIŠČE V ZADNJIH STO LETIH
Lewis Mumford: OD ANTIČNIH DO MODERNIH MEST I. in II. (Mesto v zgodovini)
Robert S. Lopez: ROJSTVO EVROPE

Knjige bodo bogato ilustrirane s slikovnim in dokumentarnim gradivom, natisnjene na brezlesnem papirju in vezane v celo platno in polusnje. Cena za naročnike: celo platno 350 N-din (10 mesečnih obrokov po 35 N-din), polusnje 410 N-din (10 mesečnih obrokov po 41 N-din).

BIOGRAFIJE

Zbirka bo v štirih knjigah prinesla življenjepisne romane štirih pomembnih osebnosti: znanstvenice, slikarja, vojskovodje in pesnika. Izšla bodo tale dela:

Eve Curie: MADAME CURIE
Henri Perruchot: CEZANNE
Arthur Koestler: SPARTAK
Michel Manoll: BAUDELAIRE

Knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju in vezane v celo platno ter polusnje. Cena za naročnike: platno 230 N-din (10 obrokov po 23 N-din) in polusnje 270 N-din (10 obrokov po 27 N-din).
UGODNOST ZA NAROČNIKE:
NIŽJE CENE IN OBROČNO ODPLAČEVANJE ● PROSPEKT Z NADROBNIMI PODATKI ZA OMENJENE KNJIGE DOBITE V VSEH KNJIGARNAH. POŠLJE VAM GA TUDI ZALOŽBA, ČE JI PIŠETE.
Naročila sprejemajo vse knjigarne, zastopniki založbe in s priloženo naročilnico tudi uprava

DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE
LJUBLJANA, Mestni trg 26

Izrežite in pošljite v ovojnici

NAROČILNICA

Obvezno naročam naslednje knjižne zbirke DZS za leto 1969:

● W. Shakespeare: ZBRANA DELA V—VIII	pl. 180. pus. 220 din
● MODERNA DRUŽBA	pl. 200 din
● SVETOVNI KLASIKI	pl. 280. pus. 320 din
● MODERNI ROMAN	pl. 260. pus. 300 din
● KULTURA IN ZGODOVINA	pl. 350. pus. 410 din
● BIOGRAFIJE	pl. 230. pus. 270 din

Naročnino bom plačal: — takoj
— v 10 mesečnih obrokih
Knjige pošljite na naslov: — stalnega bivališča
— na kraj zaposlitve
(Zbirke, ki jih naročate, in ustrezne pogoje, prosimo, obkrožite)

Kraj in datum: Podpis:

IZOBLIKOVATI MORAMO MOČAN SINDIKAT

Najvažnejša naloga sindikalnih organizacij je, da se začno ukvarjati s konkretnimi problemi svojih organizacij

(Nadaljevanje s 1. strani)
potem je najvažnejša naloga sindikalnih organizacij pač v tem, da se začno ukvarjati s konkretnimi problemi svojih delovnih organizacij.

ZAKAJ BESEDE OSTAJAJO — BESEDE

Problemov in nerazrešenih vprašanj je v storitvenih dejavnostih več kot dovolj. Materialni položaj teh dejavnosti in s tem standard zaposlenih namreč ni odvisen samo od prizadevanj kolektivov, marveč tudi od vsakokratne politike občinskih skupščin, ki jim zdaj tako, drugič drugače režejo kruh.

Prav zaradi tega občinski odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti v Mariboru podpira prizadevanja občinske skupščine, da bi čimprej dokončali delo v zvezi s sestavljanjem razvojnih programov posameznih storitvenih dejavnosti, kajti samo na tej osnovi delovne organizacije lahko načrtneje usmerjajo tudi lastni razvoj. Toda če so sindikati pripravljeni sodelovati pri snovanju teh programov, vendarle ne pozabljajo, da je njihova aktivnost potrebna predvsem znotraj delovnih organizacij. Izkušnje namreč opozarjajo, da članom kolektivov storitvenih dejavnosti ni najvažnejši napis nad vhodnimi vrati, čeprav so seveda ponosni nanj, marveč jim gre predvsem za zanesljivost zaposlitve in za primeren standard; torej za jasno pespektivo, ki naj bi — razen drugega — omogočila tudi povečano zaposlovanje.

Če je tako, seveda kaže odgovoriti na vprašanje, kako naj sindikalna organizacija ob takšnih razmerah pomaga pri razreševanju opisanega temeljnega problema vseh storitvenih dejavnosti. Na mariborskem plenumu so v zvezi s tem poudarili, da bi morale sindikalne organizacije po kolektivih odločneje opozarjati na škodljivost politike zapiranja v lastni krog, saj le-ta in v najboljšem primeru predstavlja le trenutno rešitev. Četudi ne bi od storitvenih dejavnosti pričakovali, da bodo zaposlile pretežni del nezaposlenih, zapiranje vase vseeno ne bi bilo smotrno, ker bi razreševanje problemov v bistvu le prelagali na kasnejši datum, ko bodo — glede na konkurenčni boj na tržišču — možnosti za uspeh neprimerno manjše. Smotrna je torej drugačna pot: pot, ki vodi prek različnih oblik poslovnega povezovanja z drugimi kolektivi. S tem da bi se z ene strani izognili nepotrebni konkurenci z vsemi njenimi posledicami, bi po drugi strani z združevanjem sredstev lahko uspešneje vplivali na modernizacijo podjetij in na njihovo specializacijo. Gospodarsko trdnejše in sodobneje opremljene delovne organizacije pa bi seveda imele neprimerno več možnosti, da vzdržijo konkurenčni boj na trgu, da zaposlenim nudijo primerne osebne dohodke in da hkrati odpirajo nova delovna mesta.

VSAJ 100 DELOVNIH MEST NA VOLJO, ČE...

Dejstvo je, da takšna stališča mariborskega občinskega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti ne pomenijo ničesar novega. Ponavljamo pa jih zaradi tega, ker iz njih sledi napotek. Ugotavljajo namreč, da bi takoj v storitvenih dejavnostih lahko zaposlili vsaj 100 delavcev, če bi se tudi sindikalne organizacije v kolektivih bolj zavedele svoje zaščitne in solidarnostne funkcije, ki so jo tudi dolžne opravljati. »Vprašujemo se lahko, kje je delavska solidarnost, kje je zavest in družbena odgovornost takih delovnih organizacij, ki dovoljujejo vsakodnevno deset, dvanajst ali celo štirinajsturno zaposlitev in izčrpavanje posameznikov, hkrati pa nasprotujejo zaposlovanju novih delavcev in jim je torej vseeno, kako živijo drugi, trenutno nezaposleni delavci?« je v svoji razpravi v zvezi s tem dejal eden izmed udeležencev plenarne seje. »Ali naj se s tem strinjamo,« je nadaljeval, »ali pa naj sindikat svojo zaščitno in solidarnostno funkcijo izrazi in uveljavi že zdaj, ko še ni hujših posledic; ko še lahko prepreči, da bi lov za zaslužkom ustvarjal invalide. Mislim, da je prav to, kar sem nazadnje povedal!«

To mnenje so potrdili tudi preostali udeleženci plenarne seje. Sklep, da bi razpravo o teh zadevah obvezno uvrstili tudi na dnevni red občinskih zborov sindikalnih organizacij, nas zato utrjuje v prepričanju, da tokrat ne bo več ostalo samo pri besedah.

DOBRO VODSTVO — NAJVEČJE JAMSTVO

Na mariborskem plenumu sindikata delavcev storitvenih dejavnosti so razpravljali še o mnogih drugih vprašanjih. Ce nas zapis omejujemo zgolj na navedenih nekaj zadev, ravnamo tako zato, ker smo s tem povedali bistvo: sindikalne organizacije po kolektivih naj se ukvarjajo z vprašanji in problemi lastnih delovnih organizacij, pri svojem delu pa naj bodo predvsem konkretne. Samo tako bodo lahko zaživele in izšle iz mrtvila, iz ozračja podcenjevanja in omalovaževanja.

Jasno je, da na tak način lahko usmerjajo delovanje sindikalnih organizacij samo zares razgledani in sposobni kadri. Na mariborskem posvetu so se v zvezi s tem vprašali: kje naj jih dobimo oziroma — ali smo jih sploh sposobni poiskati? Dejstvo namreč je, da so bile doslej sindikalne organizacije pri svoji kadrovski politiki prepuščene same sebi in da praviloma niso niti predlagani niti voljeni tisti člani kolektivov, ki ne štejejo med neposredne proizvajalce, čeprav so tudi člani sindikata in čeprav bi celo bili voljni delati v sindikatu. Ker pa dobro vodstvo že od nekdaj pomeni največje poroštvo za uspeh, mariborski občinski sindikat delavcev storitvenih dejavnosti predlaga, da bi v nova vodstva sindikalnih organizacij predlagali najbolj razgledane in seveda dela voljne člane kolektiva, da pa bi novi predsednik po znanju, razgledanosti in sposobnostih moral biti najmanj »dorasel« vodilnim predstavnikom samoupravnih organov. Da pa bi sindikalni delavci zlasti še predsednik, tudi imeli možnost delovanja, naj bi jim z internim predpisom omogočili določen čas za njihovo sindikalno delovanje, ne da bi jih pri tem oškodovali pri osebnem dohodku.

-mG

BLIŠČ IN BEDA NEKEGA ODLOČANJA

(Nadaljevanje s 1. strani)
vodstvo podjetja in mu torej dal zaupnico, potem bržčas velika večina proizvajalcev v Litostroju podpira sklepe tega zbora, da se naj zamenjajo vodilni delavci — z izjemo direktorja — in da naj se načelo reelekcije razširi na ves vodstveni in vodilni kader v podjetju.

To sklepam, a tudi sam sem slišal pripovedovati ljudi v Litostroju, da velika večina zaposlenih soglaša s sklepi zbora članov sindikalne organizacije. Zdajšnja odločitev upravnega odbora podjetja, da je treba pospešiti reelekcijo in jo razširiti tudi na vsa tista delovna mesta, ki jih nova organizacijska struktura podjetja določa kot vodilna, pravzaprav že pomeni začetek uresničevanja sklepov zadnjega zbora članov sindikata.

Presenetilo pa me je nekaj drugega. Hkrati s tem, ko so mi ljudje v Litostroju pripovedovali, da velika večina soglaša s stališči sindikata za razreševanje problemov, da ukrepi, ki sta jih predlagala izvršni odbor in mestni sindikalni svet in ki jih je nato sprejel tudi zbor članov sindikalne organizacije, zares pomenijo edine učinkovite ukrepe za razreševanje notranjih konfliktov, so mi zatrdili, da pa ne verjamejo v uresničenje ukrepov. Natanko to je razbrati iz anonimnih pisem, naslovljenih na mestni sindikalni svet in drugam. In ne zamerite, tovariši v izvršnem odboru, če bom povedal naravnost: nekaj tega dvoma sem občutil tudi sam, ko sem bil med vami, ko ste pred dnevi razpravljali o razvoju dogodkov v Litostroju po zboru članov sindikalne organizacije. In nekaj tega dvoma je zaslediti tudi v odločitvah tistih, ki so že sklenili zapustiti podjetje.

Malodušje? Če se je v tem trenutku potrebno česa otresti, potem se je prav gotovo treba malodušja. Mislim, da me ne vara občutek, da so danes oči članstva bolj kot kdajkoli uprte v vodstvo sindikata, v vas tovariši, ki ste v izvršnem odboru. Tudi ne bom pretiraval, če rečem, da pomeni izboriti bitko za dosledno uveljavitev stališč zbora članov sindikalne organizacije Litostroja tudi dobiti bitko za ugled in avtoriteto sindikata v podjetju. Saj je le malo ljudi, ki jim prijajo skaljene vode spletk, razprtij, tehnološkega in organizacijskega nereda.

BOJAN SAMARIN

!

Zadnji plenum republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti je bil posvečen razreševanju problemov, ki zavirajo nadaljnji razvoj turizma pri nas. In izkazalo se je, da je tovrstnih problemov za kar zajeten seznam.

Predstavnik iz Murske Sobote je na primer omenil, da je ob rekonstruiranih glavnih in še kar dobrih prometnih žilah — proti Lendavi in naprej na Madžarsko, proti Ljutomeru in naprej v notranjost Slovenije, proti Mariboru in nato v Avstrijo — še vedno ostalo 5 kilometrov cestne sramote prvega reda!

Zdaj vem, o čem je govoril tovariš iz Murske Sobote. Ondan sem se namreč vračal s Hrvaškega proti Lendavi in odtod domov. Pa je kmalu za novim mostom in takoj za mejnim kamnom republike Hrvaške pod kolesi avtomobila zmanjkalo asfalta in na Slovensko je vodila pet kilometrov dolga luknja, tedaj napolnjena s prahom, zdaj bržčas z blatom.

Nekateri v Murski Soboti ne razumejo, kako da ni denarja za asfaltiranje še teh pet kilometrov cestne sramote prvega reda. Drugi, bolj jezični, pristavljajo, da je asfalta zmanjkalo zato, ker želimo tuje turiste preusmeriti k morju po cestah preko Slovenije, ker jim tako želimo preprečiti, da bi kak dinar pustili na Hrvaškem.

Kakšna je resnica, je težko reči. A naj že bo takšna ali drugačna, ta cestna sramota prvega reda res ne pomeni posebne atraktivne reklame za razvoj turizma.

In ravno v tem je problem. Kajti pravijo, da gre še osel samo enkrat na led. In resnično oslovstvo bi bilo, če bi danes plesal po njem, ko pa je včeraj padel na njem! S. B.

Odslej bo naš znanec...

Zlata košuta za Vesno

Ko mi je pred dnevi direktor Almire Miro Kavčič v prispodobi dejal, da je potrebno za vsak uspeh pokazati na ves orkester, na celotni kolektiv, sem želela posebej stisniti roko prvemu solistu v tem orkestru, kreatorki VESNI GABERŠČIK, ki ima nedvomno največ zaslug, da je dobila Almira iz Radovljice na beograjskem sejmu mode zlato košuto za razstavljen volnen komplet.

Vesna Gaberščik je svobodna umetnica, akademska slikarka in diplomantka šole za oblikovanje.

Kdo ve, kaj je bilo pri Vesni poklicna želja in kaj konjiček, slikarstvo ali oblikovanje. In čeprav sva dolgo vrteli besede, kaj postavlja na prvo mesto in kaj na drugo, po resnici povedano, še sedaj ne vem, ali nosi v srcu bolj slikarstvo ali oblikovanje. Po moje je sklenila tih dogovor, enkrat eno, drugič drugo, kajti kadar ustvarja, kadar pripoveduje o tem ustvarjanju, je z vsem srcem slikarka in kreatorka.

»Pred devetimi leti sem se vpisala na šolo za oblikovanje«, pripoveduje o sebi. »Ves čas sem si želela slikati in na tej šoli je bilo slikanja obilo. Takoj zatem sem nadaljevala študij na akademiji za likovno umetnost. Ne, na akademijo se nisem vpisala zaradi začetne stroke, moda ni bila pobuda za slikarstvo. Že med šolanjem za oblikovalko sem začela sodelovati s Centrom za sodobno oblačenje.«

So bile vmes zveze?

»Ne, ne. Poslala sem jim ponudbo za sodelovanje. Napisala sem, da končujem šolo, da sem (če je to umestno povedati) dobra učenka. Povabili so me, naročili skice in začela sem delati.«

Vesnine skice je objavljala revija Maneken. Potem so ji dali v centru za sodobno oblačenje dirigentsko palico za januarsko modno revijo in poslej se je že štirikrat predstavila v tej vlogi.

V Almiro Vesna Gaberščik torej ni prišla kot novo pečena ustvarjalka. Tekstilci, konfekcionarji, trikotažerji so jo poznali, saj je bila kot sodelavka centra za sodobno oblačenje njihova desna roka.

In vendar, delo v tovarni se najbrž razlikuje od dela v reviji.

»V tovarni je res malce drugače,« priznava tovarišica Gaberščikova. »Vendar so me pri Almiri nadvse lepo sprejeli in mi nudili vsestransko pomoč. Tako sem lahko brez umestnih »kriz« začela julija pripravljati novo kolekcijo za pomlad in poletje. Mudilo se je za kolekcijo, pripraviti je bilo treba vse potrebno najprej za zagrebški sejem in nato še za beograjskega.«

Koliko skic ste izdelali?

»Težko je reči, 150, morda eno z drugim blizu 200.«

Mnogo, zelo mnogo za pičle tri mesece, še posebno, ker je medtem Vesna ustvarjala še za nekatere druge naročnike.

Zlata košuta. Ste se zanjo posebej potegovali?

»Naravno da se je potrebno za vsak sejem posebej potruditi. Zamislila sem si model, ki ne sme biti ekskluziven, da ne bi mogel biti hkrati sestavni del kolekcije. Torej, mora biti splošno uporaben, praktičen, vendar moderen. Zlata košuta je zame prijetno presenečenje. To je doslej najvišje javno priznanje, čeprav nisem nikdar ustvarjala za take cilje.

Kreatorstvo je samostojno ustvarjalno delo. Zato je potrebno vložiti v vsako skico, v vsak kroj vse, kar zmoreš.«

Menite, da se mladi strokovnjaki težko uveljavijo?

»Ne bi rekla. Na splošno čutijo podjetja vedno večjo potrebo po strokovnih kadrih. Mnoge moje nekdanje sošolke so zaposlene po tovarnah in so srečne.«

Vas nikdar ne zamika, da bi po zgledu visoke mode v svetu želeli kreirati kaj posebnega?

»Kateri kreator ne bi želel tega. Toda po navadi je tako, da se zazremo v inozemstvu v »ekstra modele«. Vendar imajo tudi navadne kroje, za vsakodnevno priložnost. Vedno bodo segali ljudje po tem, kar je lepo, praktično, želja kreatorja pa je, da to ujame, vendar tako, da je za pol koraka pred časom. Približno izgleda to tako: kreator ne meri povsem okusa po ljudeh, ampak jim previdno ‚vsiljuje' tudi napredek v modi«. I. V.

Na 10 cicero

JESENICE

Priprave v počastitev 100-letnice železarne so v polnem teku. Sedem tisoč jeseniških železarjev se vključuje v priprave na številne množične in kvalitetne prireditve, razstave in tekmovanja, ki jih pripravljajo družbeno politične, telesnokulturne, kulturno-prosvetne ter druge organizacije v počastitev 100. obletnice obratovanja železarne.

U. Ž.

NOVA GORICA

V štirih severnoprimorskih občinah (Ajdovščina, Idrija, Nova Gorica in Tolmin) se je v prvih devetih mesecih letos število zaposlenih povečalo komaj za pol odstotka v primerjavi z lanskoletnim povprečjem. Na tem območju je sedaj zaposlenih skupno nekaj nad 32 tisoč oseb. Glede na število prebivalcev je sorazmerno najmanj zaposlenih v tolminski občini, in sicer vsak peti občan (v republiškem povprečju vsak tretji). Pri zaposlovanju se v večini delovnih organizacij kažejo reformna prizadevanja za intenzivnejšo proizvodnjo, hkrati pa tudi skoraj popoln zastoj odpiranja novih delovnih mest.

J. Š.

PORTRETI IN SREČANJA

MOŽ S TREMI OBRAZI

Bilo je pozno, ura je bila že enajst.

Zrak v kavarni je bil zakajen

Violina pa je pela in jokala. V zanosu kot lepa brazilska mulatka, pela je zasanjano kot temna madžarska ciganka.

Položil sem časopis na mizo.

»Kdo ste, ki tako lepo igrate?«

»Rudi Ravnikar, glasbenik iz Slona.«

V resnici sva se z Rudijem Ravnikarjem pogovarjala drugje in drugače. Takšen začetek najinega pomenka sem si samo predstavljal v domišljiji. Že dolgo, vse od takrat, ko sem ga prvič slišal, kako igra na violino.

Rudi Ravnikar stanuje v veliki, stari in mogočni hiši sredi mesta. Obiskal sem ga na domu, tako, kot sva se dogovorila.

»Rojen sem bil v Trbovljah kot sin rudarja. Dve leti sem bil star, ko smo se preselili v Francijo. Po svetu smo šli iskat kruha. Sedem let sem bil star, ko smo šli naprej v Holandijo. Okoli Limburga so veliki rudniki, tam je oče rudaril, da bi preživel sebe in družino,« je začel pripovedovati Rudi Ravnikar.

»Ali vas na Holandijo vežejo samo grenki spomini?« sem vprašal.

»Sploh ne. V Holandiji sem preživel vsa moja mlada leta. Bila so lepa, kot je sploh lepa vsaka mladost. Hodil sem v šolo, v prostem času sem pa delal. Trinajst let sem bil star, ko je bil oče upokojen. Takrat sem na violino že dobro igral. Na mojo prvo violino pa me vežejo topli spomini? kupili so mi jo namreč slovenski izseljenci v Holandiji. Vedeli so, kako me glasba veseli. Nisem jih razočaral. Na vseh prireditvah sem jim igral.«

»Ali ste v Holandiji hodili v glasbeno šolo?«

»Končal sem gimnazijo, srednjo glasbeno šolo in se potem vpisal na konservatorij. Konservatorij je bil v Belgiji, v šolo sem se vozil tako preko meje.«

»Potem je prišla vojna...«

»...in preselili smo se v Ljubljano. Pri nas je bil še nato dve leti mir. V Ljubljano sem prišel z ugodnimi kritikami s svojih violinskih nastopov. Dobil sem takoj službo v ljubljanski Operi.

Vpisal sem se tudi na konservatorij in študij glasbe nadaljeval.«

»Kako to, da ne igrate več v Operi?« sem vprašal.

»Leta 1952 sem zbolel, dobil sem vnetje živca na roki. Moral sem se zdraviti. Do leta 1956 sem v Operi še honorarno igral, redno pa sem bil zaposlen kot učitelj glasbe na glasbenih šolah Ljubljana-Moste, Šiška-Bežigrad in Šentvid.

Leto 1956 je zame neke vrste življenjska prelomnica. Takrat sem se odločil, da grem po svetu. Že prej sem z violino počel različne vragolije, takrat pa sem se oblekel v klovna in začel nastopati po nočnih lokalih. Dobil sem ime Bumsi.«

»Kako izgleda vaša artistična točka?«

»Na oder pridem v karirastih hlačah, zlatorumenem fraku in rdečimi lasmi. Za vratom imam velikega metuljčka. Začnem igrati valček: Dunaj ostane Dunaj. Zlomi se mi lok. Nato igram s prsti, potem s svinčnikom, nazadnje pa iz suknjiča potegnem nov lok. Violino si položim na glavo, potem na hrbet, na rame, držim jo nad glavo, dam lok v usta in igram, spustim se v most, dam lok med noge

in z violino žagam. Točko zaključim z Montijevim čardašem. Vedno mi vsi poslušalci navdušeno ploskajo.«

»Kakšno masko klovna pa si nadenete?«

»Masko sem naštudiral sam. Veste, amatersko se ukvarjam tudi s slikarstvom, za svoje slikanje sem dobil tudi pismene pohvale holandske kraljice Wilhelmine, princese Julijane, ta je sedaj nizozemska kraljica, in priznanje belgijskega kralja Leopolda. Z masko poudarim vse poteze, ki so zame značilne. Narišem velika bela klovnska usta in močno privzdignem desno oko.«

»Kako to, da ste artistično življenje opustili?«

»Naveličal sem se ga. Dobil sem redno zaposlitev v hotelu Slon in tu igram že 10 let. Vsako leto pa en mesec nastopam po ljubljanskih barih. Da ne bi šel Bumsi v pozabo,« se je pošalil.

»Kako dolgo še nameravate igrati tu v kavarni?«

»Delo tukaj mi ugaja. In orkester je dober — vsi člani so glasbeno izobraženi. Večino svojih poslušalcev poznam in oni poznajo mene, ne bi šel rad drugam!«

Dosti ljudi hodi v kavarno Slon samo zato, da poslušajo njegovo violino, ki vedno poje enako lepo. Tudi takrat, kadar joče. MATJAŽ VIZJAK

Če bi Franc Jožef poznal traktor!

Zlati časi Franca Jožefa so v razgovorih o dediščini slovenskega šolstva pogosto prisotni. Kaj ne bi bili, ko pa imamo iz tistih zlatih časov še toliko šolskih zgradb, le da vse kaže, da ne bomo imeli niti toliko denarja za investicije, da bi te častitljive zgradbe še ohranili bodočim generacijam.

Ko je bilo pred dnevi na skupščini Republiške izobraževalne skupnosti govora o nujnih sredstvih za investicije, pa je predstavnik kmetijskega šolstva vzkliknil: »Ko bi vsaj Franc Jožef poznal traktor, pa ga ni!« In zdaj smo lahko upravičeno zaskrbljeni, kje bomo dobili milijon novih dinarjev za nujno opremo šolskih kmetijskih posestev.

g.

Ob otvoritvi novih delovnih prostorov tovarne Labod, Novo mesto, so si gostje ogledali celoten proizvodni postopek. Na sliki: prizor iz šivalnice. M. D.

OB LETOŠNJEM OBČINSKEM PRAZNIKU

NOVI DELOVNI USPEHI V NOVOMEŠKI OBČINI

Prebivalci novomeške občine so ob letošnjem občinskem prazniku, 29. oktobru, zabeležili vrsto novih delovnih uspehov. Med najpomembnejše sodi nedvomno nova osnovna šola v Mirni peči, ki so jo odprli v torek dopoldne. Šola je veljala 1,800.000 novih dinarjev, ima pa 16 prostorov, od tega 8 učilnic, dva kabineta, kuhinjo, jedilnico, pionirsko knjižnico in upravne prostore. V prihodnjih letih bodo dogradili še nekaj specialnih učilnic in telovadnico. Novo šolo so ob tej priložnosti poimenovali po pokojnem narodnem heroju domačinu Ivanu Kovačiču-Efenki, hkrati pa so v šolski avli odkrili še spominsko ploščo vsem, ki so med NOB padli iz tega šolskega okoliša.

V nedeljo so odprli tudi novo asfaltirane ceste iz Škocjana,

BREST
POHIŠTVO

ter Prekope in Šentjerneja do avtomobilske ceste, odprli so več novih vodovodov, uredili kanalizacijo v Škocjanu itd.

Pomemben delovni uspeh pa je te dni zabeležila tudi tovarna perila LABOD v Novem mestu, ki je dogradila svoje delovne prostore in tako povečala proizvodne zmogljivosti od lanskih 8000 na sedanjih 12.000 srajc na dan. S tem se je LABOD po obsegu proizvodnje povzpel na četrto mesto med jugoslovanskimi proizvajalci srajc. V podjetju predvidevajo, da bodo v letu 1970 z 800 zaposlenimi ustvarili že proizvodnjo v vrednosti 60 milijonov novih dinarjev, pri čemer kanijo za milijon in pol dolarjev svojih izdelkov izvoziti. R. Š.

Šoferji, lastniki osebnih avtomobilov

nesreče ne morete preprečiti — lahko pa zmanjšate posledice

Z VARNOSTNIM PASOM TAP

Varnostne pasove za vse tipe osebnih avtomobilov proizvaja in nudi po konkurenčni ceni samo za 100 din za pas

TOVARNA AVTOOPREME PTUJ

DOPISNIKI POROČAJO

● HOČE

Modernizacija

V tovarni za impregnacijo lesa že dalj časa ugotavljajo, da zaradi starih strojev ne dosegajo takih gospodarskih uspehov, kot bi jih sicer lahko ob sedanji prizadevnosti. Zato so se odločili, da bodo z lastnimi sredstvi, ki so jih v zadnjih letih prihranili prav v ta namen, zgradili nov objekt ter modernizirali zastarele naprave. Rekonstrukcija bo trajala približno tri leta, zanjo pa bodo potrebovali blizu pol milijarde starih dinarjev. Že v naslednjih treh letih po opravljeni modernizaciji pa so izračunali, da se jim bodo vložene investicije vrnile. **F. H.**

● TRBOVLJE

Premajhna skrb za vzgojo strokovnjakov

V Trbovljah dobiva štipendije 242 mladih občanov, ki se šolajo na srednjih, višjih in visokih šolah. Vendar pa podeljuje štipendije le 20 trboveljskih delovnih organizacij, največ Zasavski premogovniki, Cementarna, Iskrina tovarna polprevodnikov itd. Kar v 15 delovnih organizacijah, v katerih pa primanjkuje strokovnjakov in je izobrazbena struktura zaposlenih zelo slaba, nimajo nikakršnega posluha za štipendiranje kadrov. Prav bi bilo, da bi komisija za štipendije pri občinski skupščini Trbovlje izdelala podrobnejšo analizo o štipendiranju, s pomočjo drugih organov oziroma služb pa naj bi skušala ugotoviti tudi dejanske potrebe po strokovnih kadrih v trboveljskih delovnih organizacijah. Tako obdelano analizo naj bi komisija predložila v razpravo občinski skupščini, vodstvom družbeno političnih organizacij in zlasti še samoupravnim organom povsod tam, kjer zapostavljajo izobraževanje kadrov. **vš**

● KRESNICE

Prihodnje leto najmanj 54 tisoč ton apna

Apnarjem iz Kresnic letos ne manjka naročil. Do konca oktobra so nažgali že blizu 44.700 ton kosovnega apna, to je več kot v vsem lanskem letu. Po besedah direktorja kresniške industrije apna **inž. Iva Kramžarja** je mogoče pričakovati, da bodo do konca letošnjega leta nažgali kar za 8000 ton apna več kot lani. Tako občutno povečanje proizvodnje je zlasti omogočil spremenjen sistem kurjenja peči, večja izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti, boljša kvaliteta apnenca in premoga in ne nazadnje postavitev hidrarne. Za naslednje leto predvidevajo, da bodo proizvedli najmanj 54.000 ton žganega kosovnega apna ob tem pa izdelali okrog 22.000 ton hidriranega apna. Nadaljnje povečanje proizvodnje bodo omogočile večje zmogljivosti peči saj bodo eno peč začeli kuriti s plinom, v pečeh, ki jih bodo še kurili s premogom, pa bodo žgali pran drobni apnenec. Treba je povedati tudi to, da na povečanje proizvodnje vplivajo tudi številni predlogi za izboljšave članov delovnega kolektiva, ki so v Kresnicah vedno dobrodošli. **vš**

● LITIJA

Razprava za zamudo

Odbornikom občinske skupščine je bila ob koncu oktobra z dokajšnjo zamudo predložena v obravnavo analiza periodičnih obračunov delovnih organizacij za letošnje prvo polletje. Predstavniki posameznih delovnih organizacij pa so že na začetku razprave poudarili, da so se pokazatelji o gospodarjenju v zadnjih mesecih bistveno spremenili. Zato so odborniki razpravljali podrobneje raje o nekaterih problemih zaposlovanja, o povezovanju litijskega gospodarstva in o nekaterih vprašanjih, ki utegnejo ogroziti predvidevanja za nadaljnji razvoj posameznih delovnih organizacij. Kljub temu, da se je v zadnjem času povečalo število zaposlenih v terciarnih dejavnostih in da tudi večina industrijskih delovnih organizacij zaposluje nove delavce, pa je na litijskem območju zaposlenih 100 ljudi manj, kot jih je bilo lani. V nekaterih delovnih organizacijah, ki imajo v načrtu nadaljnjo modernizacijo proizvodnje, pa se bo že prihodnje leto pokazal višek zaposlenih. Odborniki občinske skupščine so zato odločno naglasili, da morajo delovne organizacije in občinska skupščina zagotoviti ustrezno zaposlitev za vse tiste, ki bodo odveč spričo modernizacije proizvodnje. **vš**

● RUŠE

Kovači so praznovali

Pred kratkim je kolektiv kovačev tovarne »Jeklo« v Rušah skromno, toda prisrčno proslavil svoj kovaški praznik. Osemnajsti oktober je zabeležen v zgodovini tega kolektiva kot dan, ko so leta 1939 kovači z organizirano stavko zahtevali od lastnika tovarne večje mezde, 8-urni delavnik in boljše delovne pogoje. Stavko je vodil po navodilih partije član SKOJ Pepek Matavšek, ki je leta 1943 padel kot borec NOV pri tako imenovanem Pogačnikovem mlinu. Z uspelo stavko so takrat delavci dosegli 8-urni delovnik in povišanje mezd, vsi pa so se takrat tudi organizirali v sindikatu. Zato si je kolektiv kovačev tovarne »Jeklo« izbral 18. oktober za svoj praznik »dan ruških kovačev«, ki ga vsako leto praznujejo. **I. B.**

UPORABLJAJTE ?

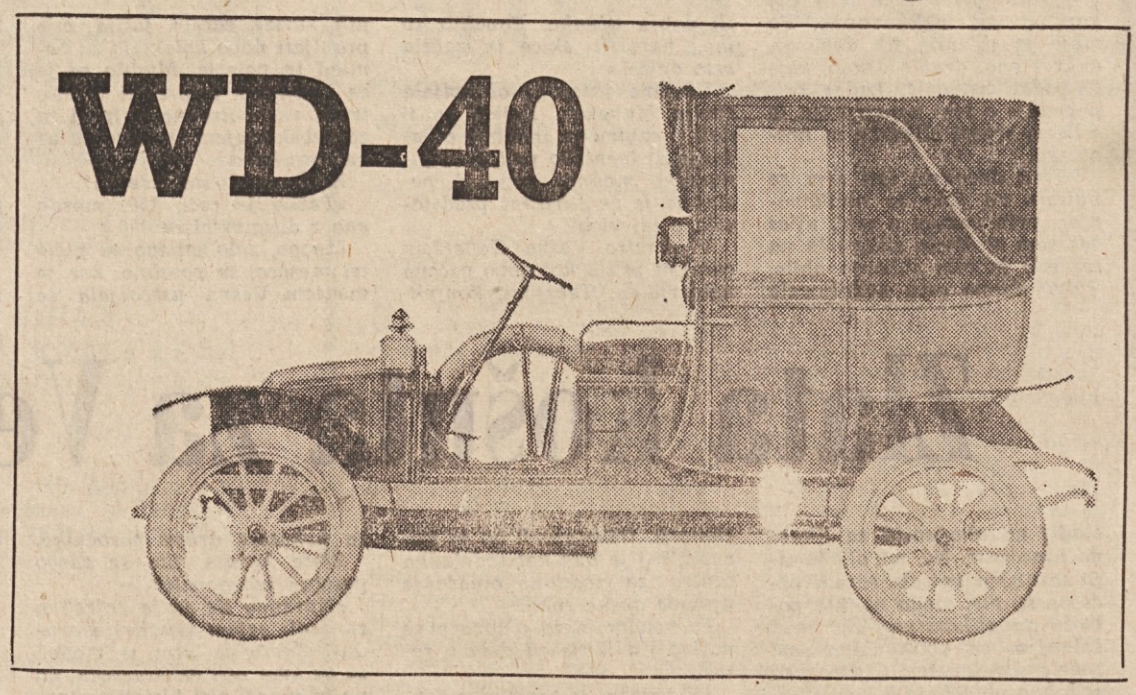

IN TUDI VAŠ AVTO BO DOSEGEL TAKO STAROST

UPORABLJAJTE WD-40 ● UPORABLJAJTE WD-40 ● UPORABLJAJTE WD-40 ● UPORABLJAJTE WD-40 ●

● WD-40 lahko uporabite, kadar hočete hitro posušiti vlažni vžigalni sistem in olajšati start. Potrebno je samo, da ga razpršite po razdelilniku, grelnih vodih, svečkah in po površini akumulatorja. Tako boste ne samo odstranili vlago, marveč boste preprečili tudi preboj toka, ki ga povzroča kondenzirana vlaga. WD-40 lahko vbrizgate celo v notranjost razdelilnika: tako ga posušite in izboljšate električne lastnosti vžigalnega sistema.
● WD-40 penetrira, maže in odstranjuje vlago, zato je njegova uporabnost v avtomobilizmu res vsestranska. Ker naglo prodira in maže, vam je v veliko pomoč, kadar je treba odviti zarjavele vijake, matice kljuke, vode brzinomera, sestavljive antene itd.
● WD-40 ne škoduje laku!

TUDI VI UPORABLJAJTE WD-40 ● TUDI VI UPORABLJAJTE WD-40 ● TUDI VI UPORABLJAJTE WD-40 ●

KRKA
KRKA
TOVARNA ZDRAVIL
NOVO MESTO

Kljub dobrim sklepom, d ne bomo več razdruževali g spodarstva od tako imenov nih negospodarskih dejavnos pa v praksi le vedno znov pristajamo pri stari delitv Prav ta čas, ko so naši najvi ji predstavniški, izvršni, poli tični in samoupravni organi v »polnem zamahu« razprav družbeno-ekonomskih izhodi ščih za oblikovanje dohodk in kritje potreb splošne pora be v letu 1969, je zopet čutil da je ost gospodarstva nape jena proti splošnim potrošni kom. Obravnavajo jih, kot d so ti potrošniki vsi le zade države in za gospodarstvo »n uporabni«.

Gospodarstvo ugotavlja, d večjih obremenitev ne pren se, in mi se v glavnem s te strinjamo, čeprav včasih p dvomimo, da je res več dena ja gospodarstva šlo za mode nizacijo proizvodnje, se pra tudi za spreminjanje kadro ske strukture; kajti prav lahko prispeva, da bo gosp darstvo v perspektivi sposob tudi za splošne družbene po trebe odmeriti več denarja. E sam vpogled v analizo storje nih kadrovskih premikov gl de na zahteve družbenega pl na nam vzbuja ta dvom. P družbenem planu bi moral gospodarstvo izboljšati svo kadrovsko strukturo z višje visoko izobraženim kadrom 3 odstotke, popravilo pa jo za 1 odstotek; kvalificiran delavcev naj bi imeli več za odstotke, odstotek pa je pa pod doseženo raven; odsto nekvalificiranih naj bi zmanjšal za 7 odstotkov, pa porasel. In gospodarstvo gov ri, da je zanj izobraževan breme. Kako potemtakem začaranega kroga?

RAZVESELJIV POJAV NA PODROČJU ZAPOSLOVANJA V ZAGORJU OB SAVI

Več dela za pridne roke

Lani in ob začetku letošnjega leta so v tej revirski občini že skoraj bili plat zvona zaradi vse večjega števila nezaposlenih. Ko je sredi minulega leta občinski sindikalni svet podrobno raziskal ta problem, se je izkazalo, da je v Zagorju že kar okoli 400 ljudi brez dela in da skorajda ni izgledov za to, da bi se zaposlili. Še tudi letos je bilo brez dela precej mladih ljudi, ki so se jim ob zaključku šolskega leta pridružili vsi tisti, ki so se poslovili od šolskih klopi s strahom, da zanje ne bo delovnih mest.

Čeprav torej sploh ni bilo izgledov za to, da bi se zaposlilo vseh štiristo ljudi, je po najnovejših podatkih brez dela zdaj le še nekaj nad sto oseb. Vsi ti pričakujejo, da se bodo zaposlili če že ne do konca tega, pa vsaj v začetku prihodnjega leta. Letos so samo v Tovarni elektroporcelana na Izlakah sprejeli v delovno razmerje okrog 140 mladih ljudi. Resda je za zdaj v njihovih pogodbah določilo o delovnem razmerju za določen čas, vendar vse kaže, da bodo številni med njimi ostali v podjetju, če bo ta delovna organizacija tudi leta 1969 uspela realizirati svoje proizvodne in poslovne načrte.

Največ mladih ljudi je našlo uk v strokovnem izobraževalnem centru, rudarski šoli in gostinsko-kuharski šoli, kar 40 vajencev pa so vzele nekatere druge delovne organizacije in zasebni obrtniki. Dvajset delavk so že oziroma jih bodo še sprejeli v obratu »Lisca« v Zagorju. Preizkušnja traja največ šest mesecev. V tem času prejemajo delavke po 300 din na mesec nagrade, medtem ko zdravstveno zavarovanje zanje plača komunalni zavod za zaposlovanje. Edini pogoj za sprejem v stalno delovno razmerje v tem obratu je, da kandidatkinje izpolnijo, po določenem času seveda, okoli 70 odstotkov norme, ki velja za ž zaposlene delavke.

Na izpostavi komunalnega zavoda za zaposlovanje v Zagorju so nam povedali, da so spet pripravljeni financirati šestmesečni tečaj za pridobitev poklica polkvalificiranih natakarjev in kuharjev ali natakaric oziroma kuharic, kot so to storili minulo zimo. Kaže pa, da kandidatov, ki bi imeli končano osemletko, ni, saj si je večina mladih zagotovila bodisi stalno delo ali pa uk.

Med okrog sto kandidati, ki še iščejo delo, je največ ljudi, ki pa žal nimajo dokončane osemletke, zato je zanje najteže najti ustrezno zaposlitev. Spet dokaz, kako pomembna postaja dejansko zaključena osnovnošolska izobrazba, saj bo v prihodnje to edini imperativ za zaposlitev ali uk. Kvalificiranih delavcev brez zaposlitve praktično ni. Na izpostavi imajo priglašene le tri take delovne moči in dva absolventa z dokončano ekonomsko srednjo šolo, vendar sodijo, da bodo zanju kmalu našli primerno delovno mesto. **-m-**

Mizarsko podjetje Podgorje iz Šentjerneja ima velike težave s prostori. Dosedanji prostori jim onemogočajo organizirati bolj moderen način proizvodnje, primanjkuje pa jim tudi skladišč. Zaradi te prostorske stiske proizvajajo le za trenutne potrebe tržišča, večkrat pa stoje izdelki celo na dvorišču. Kolektiv se je zaradi tega odločil, da bo delno s svojimi sredstvo delno s krediti zgradil nove proizvodne prostore, ki bodo stali od 150 do 200 milijonov dinarjev. Na težave so naleteli spomladi, ko so iskali lokacijsko dovoljenje. Kmetijska zadruga namreč ni pokazala preveč razumevanja za potrebe tega nadvse marljivega kolektiva. V mizarskem podjetju upajo, da bodo s kmetijsko zadrugo le našli skupni jezik in da bodo kmalu lahko začeli graditi nove prostore, v katerih bodo lahko izkoristili vse svoje kapacitete, razen tega pa bodo v sodelovanju z novomeškim Novolesom začeli uvajati tudi nove proizvode. M. D.

OD TOD IN TAM

TRBOVLJE

Trboveljski kovinarji so sklenili slavje ob 20. obletnici delovanja strojne tovarne s podelitvijo priznanj 85 članom delovnega kolektiva, ki so v tovarni že od njene ustanovitve.

vš

SLOVENSKE KONJICE

Občinski sindikalni svet je pred kratkim pripravil več posvetovanj s predsedniki in tajniki izvršnih oborov sindikalnih organizacij. Teme razprav so bile organizacijske, tehnične, kadrovske in vsebinske priprave za bližnje občne zbore sindikalnih organizacij. Na posvetovanjih so obravnavali tudi nekatere konkretne naloge s področja splošnega, strokovnega in družbeno ekonomskega izobraževanja članov sindikata in članov izvršnih odborov sindikalnih organizacij.

V. L.

DRAVOGRAD

Društvo upokojencev, ki bo kmalu štelo 500 članov, je pred kratkim od stanovanjskega podjetja odkupilo v središču mesta hišo, v kateri bodo uredili klubske prostore, pisarno in stanovanja za upokojence. Za nakup poslopja je društvo najelo pri republiškem odboru društva upokojencev brezobrestni kredit v znesku 30 tisoč novih dinarjev. Denar za adaptacijo, ki jih bo veljala okrog 240 tisoč novih dinarjev in bo predvidoma končana čez tri leta, bodo dobili iz sredstev stanovanjskega sklada, nekaj pa bodo prispevali sami.

*

Zaradi poenostavitve poslovanja je dravograjska temeljna izobraževalna skupnost s posebno pogodbo prenesla vse svoje administrativne zadeve na ravensko izobraževalno skupnost. Letno daje izobraževalna skupnost v Dravogradu študentom, ki se bodo po končanem študiju zaposlili v delovnih organizacijah občine, za štipendije okrog 30 tisoč novih din. Letos so na novo dali dve štipendiji, in sicer za psihologa in za vzgojnega delavca.

I. P.

Direktorji naposodo

Od našega občasnega sodelavca, ki je na praksi na Švedskem, smo dobili prispevek, katerega bo zagotovo marsikdo z zanimanjem prebral. Dobro je vedeti, kako drugod po svetu rešujejo probleme s katerimi se, seve na svoj način, srečujemo tudi mi v našem vsakodnevnem življenju. Seveda stvari ne kaže posnemati, nič pa nam ne bo škodilo, če se seznanimo.

Kadar se kako podjetje znajde v škripcih ali ne morejo najti primernega direktorja, se švedski poslovni možje lahko obrnejo na družbo AB Företagsledare Rego iz mesta Kristiandstad v južni Švedski. Tam namreč za denar izposojajo direktorje. Ko je to nenavadno podjetje začelo pred enim letom poslovati, so ga le redki jemali resno. Na zidu ene od pisarn iz tistega časa visi slika. Prikazuje starejšo žensko, ki telefonira podjetju Rego, ker si želi izposoditi kakega simpatičnega direktorja kot dekoracijo za svojo slavnostno večerjo.

Zdaj ne rišejo več takih slik. Direktor podjetja Företagsledare Rego Sven Erik Kulldorff je opisal namen organizacije:

»Pomagamo resnim delovnim organizacijam, ki želijo v kratkem času rešiti komplicirane probleme. Recimo, da je treba hitro racionalizirati organizacijo podjetja in povečati produktivne investicije. Ali pa v nekem podjetju preprosto ‚ne gre', kot bi moralo. Vsako podjetje, ki se znajde v krizi, potrebuje seveda moči za samoobnovo. Tega pa ponekod sami ne zmorejo. V takem primeru jim mi za določen čas posodimo visoko sposobne kadre.«

»In kadar se tako podjetje odloči izposoditi si nekaj vodilnih kadrov, kakšna je potem vaša metoda dela?«

»Kadar se lotimo sanacije kakega podjetja z ukrepi v personali, vedno prevzamemo odgovornost za uspeh in za delo, ki ga opravljajo naši strokovnjaki. Vendar najprej analiziramo položaj v podjetju in mesto organizacije na tržišču. Nato izdelamo sanacijski načrt, za katerega prispevamo za določen čas enega ali več naših strokovnjakov.

Mi vidimo vodilne kadre v podjetju kot aktivno in ustvarjalno skupino. Take tradicije na Švedskem ni. Nekateri vodilni ljudje so sicer zelo aktivni, toda obenem preveč drobnjakarski. Manjka jim ustvarjalnosti pri načrtovanju dolgoročnega razvoja podjetja in izvirnosti pri reševanju temeljnih problemov. S tem, da v tako delovno organizacijo začasno pridejo naši strokovnjaki, začne njeno vodstvo razpravljati o vprašanjih, ki nikoli poprej niso bila na dnevnem redu. Naše izkušnje so pokazale, da take ‚injekcije' svežih idej in novih prijemov delujejo za podjetje krepilno in pomlajevalno.«

»Ali vaši ljudje ne naletijo na odpor stalnega vodstva v podjetju?«

»Seveda naletijo, vendar le na začetku. Naši strokovnjaki ne ostanejo v podjetju dolgo časa, čeprav so začasno na direktorskih mestih. Razen tega pri celotni operaciji ne gre za zamenjavo kadrov, temveč za njihovo pomladitev. Naši ljudje s svojimi svežimi idejami obnovijo vodilne sposobnosti starih odgovornih kadrov v podjetju. Ko v jadra zapiha nov veter, se naši ljudje umaknejo.

Naše podjetje AB Företagsledare Rego je mnenja, da je današnje tržišče vodilnih kadrov slabo organizirano. Večkrat se govori, na kako negotovih osnovah pri nas na Švedskem zaposlujejo direktorje. Pogosto gre tako: na razpis se javi nekaj kandidatov in ko razpisna komisija prebere njihove prijave, pokličejo enega od njih v podjetje. Z njim se nekaj ur pogovarjajo in kadar so prepričani, da je prijeten možakar, postane direktor.

Dogaja se tudi tako, da po odhodu direktorja v pokoj prevzame njegovo mesto prvi stari vodilni uslužbenec za njim. Mobilnost vodilnih kadrov zato ni takšna, kot bi morala biti. Ena od rešitev je rekrutacija ljudi od zunaj.«

»Ali je naloga podjetja Företagsledare Rego samo izposojanje vodilnih kadrov?«

»Ne, pomagamo tudi pri izbiri kandidatov, ki so se odzvali razpisu za kako vodilno mesto. Analiziramo zasedenost vodilnih položajev in ugotavljamo, če sedijo pravi ljudje na pravih delovnih mestih. Razen tega pomagamo tudi v sodelovanju med podjetji in v združevanju delovnih organizacij. Kot veste, so v slednjih primerih problemi vodilnih kadrov še posebno zapleteni in delikatni. ‚Nevtralna' pomoč je pri tem lahko zelo koristna, zlasti če prizadete strani vedo, da mi nimamo pri zasedanju vodilnih mest nobenega dolgoročnega ali proizvodnega interesa.«

»Ali je vaša dejavnost znana javnosti?«

»Razen nekaterih redkih primerov ni. Podjetje, ki se samo ne more rešiti iz lastne krize, hoče pred poslovnimi partnerji navadno skriti, da si pomaga s sposojenim direktorjem.«

M. J.

OB VOLITVAH V SAMOUPRAVNE ORGANE SOCIALNEGA ZAVAROVANJA V ZASAVJU

Brez pravega navdušenja

Ne glede na to, da so se v priprave na volitve enega dela novih članov v občinske svete zavarovancev v Zasavju vključili tudi občinski sindikalni sveti in nekatere večje sindikalne organizacije delovnih kolektivov, so marsikje delavski sveti podjetij dali izvolitev novih članov v te organe na zadnje mesto dnevnih redov svojih zasedanj. Kako zagotoviti dejansko neposrednejši vpliv zavarovancev na politiko socialnega zavarovanja?

Zdi se, da občinskim svetom zavarovancev samim preseda njihova sedanja vloga, če je o kakršnikoli vlogi sploh mogoče govoriti. Vse doslej se je njihova dejavnost zreducirala na to, da so vsakokrat izvolili iz svoje sredine enega ali dva člana v komunalno ali republiško skupščino socialnega zavarovanja ali pa so v najboljšem primeru tu in tam »kakšno rekli« o problemih socialnega zavarovanja. S tem pa kajpak ni moč trditi, da so bili člani samoupravnih organov zavarovancev iz revirjev na zasedanjih ali sejah pasivni. Narobe: največkrat povedo vrsto predlogov, opozarjajo na probleme na terenu, žal, pa o tej problematiki skoraj nikoli ne poročajo na občinskih zborih zavarovancev.

Zborov zavarovancev, bodisi po občinah ali podjetjih v revirjih, skorajda ni več. Pred leti so se tu in tam še sešli, potem pa so prenehali sklicevati te oblike dogovarjanja ljudi o dejavnostih in aktualnih vprašanjih tako pomembne družbene službe, kot je socialno zavarovanje. Zato ne preseneča ugotovitev, da so zavarovanci šele na svojih plačilnih kuvertah opazili, da je uveden izredni prispevek za kritje primanjkljaja v socialnem zavarovanju. Kajpak so tedaj padle prenekatere pikre in celo žolčne na ta račun, potem pa so se ljudje hočeš, nočeš sprijaznili z dejstvi. Zanimivo je, da v revirjih niso sklicali občinskih zborov zavarovancev nti ob reorganizaciji zdravstvene službe, pa čeprav je reorganizacija najneposredneje zadevala njihove interese in jih seve še dandanašnji zadeva. Zavarovanci potemtakem niso kar tja v en dan sodili, da je zadeva že tako ali tako sklenjena, domenjena, urejena, ne glede, ali bi sodelovali pri tej stvari ali ne.

Ni pa nobenega dvoma, da zasavski zavarovanci niso zadovoljni niti s sedanjim sistemom samoupravljanja v socialnem zavarovanju niti s sedanjo reorganizirano zdravstveno službo v svojih krajih. Njihov sedanji vpliv na problematiko socialnega zavarovanja je dejansko posreden. Zato se ogrevajo za neposrednejši vpliv, za tak sistem, v katerem ne bodo samo pasivni, ampak aktivni samoupravljavci, v katerem bodo imeli poleg dolžnosti tudi pravice. Zavoljo tega skoraj nestrpno pričakujejo uveljavljenje novega sistema in pričakujejo od slovenskega koncepta urejanja te pomembne družbene službe boljše rezultate kot doslej. V revirjih sploh sodijo, da je urejevanje problematike socialnega zavarovanja dejansko prvi korak k boljši urejenosti in vsebinsko izpopolnjeni zdravstveni službi. Sedanja reorganizacija je obtičala na pol poti. V revirjih to še posebej občutijo, saj sta bivša zdravstvena domova v Hrastniku in Zagorju ob Savi zdaj le še klavrni podobi nekdanje urejene tovrstne službe v obeh občinah. Ne da bi kakor koli očitali novemu zdravstvenemu domu s sedežem v Trbovljah, da ni po združitvi storil ničesar za izboljšanje te službe v revirjih. Toda dejstvo je, da gredo stvari sila počasi, da zavarovanci v posameznih ambulantah presedijo ure in ure, da pridejo na vrsto, da je v zobozdravstvenih ambulantah še slabše, kot je bilo prej, in podobno.

-m-

Postojnsko veletrgovsko podjetje »Nanos« je po vsej Primorski in deloma tudi Hrvatski odprlo že vrsto novih ali prenovljenih trgovin in v zadnjem času tudi gostinskih lokalov. Mednje sodi tudi nova Nanosova delikatesa in restavracija v piranskem pristanišču, ki so jo odprli letos poleti. Nova delikatesa in restavracija v piranskem pristanišču si je kmalu pridobila ugled pri domačih pa tudi pri številnih tujih turistih prav zavoljo izredno kvalitetne in hitre postrežbe. Jedilni listi so bogati z izbiro raznih jedil in specalitet, tako da lahko zadovoljijo najzahtevnejše goste. Tudi razne morske ribe, pripravljene na vse načine, od navadnih do najbolj cenjenih, ne manjkajo na jedilnem listu.

ZA IN PROTI

V minulih treh številkah smo skušali odgovoriti na vsa tista vprašanja, ki so jih bralci v pogovoru o skrajšanju delovne dobe in znižanju starostne meje najbolj pogosto postavljali: za koliko bi poraslo število starostnih pokojnin, če bi osvojili predlog sindikatov, kakšne bi bile finančne posledice, če bi znižali delovno dobo in starostno mejo, kako se financira sklad invalidsko-pokojninskega zavarovanja, kako se trošijo sredstva, ki jih plačujemo zavarovanci v ta sklad?

Tako nam ostaja na seznamu še zadnje vprašanje: zakaj so tolikšne razlike med »starimi« in »novimi« upokojenci in ali so te razlike utemeljene? Tudi na to vprašanje odgovarja dr. Miha Butina, vodja ekonomsko analitičnega sektorja pri republiškem zavodu za socialno zavarovanje.

Razlike med »starimi« in »novimi« upokojenci ali bolje rečeno med prevedenimi upokojenci in upokojenci, ki so bili upokojeni po novem sistemu, izvirajo iz nepravilnega načina prevedbe prejšnjih upokojencev.

Predvsem je potrebno poudariti, da je skoraj nemogoče odpraviti razlike med samimi prevedenimi upokojenci, še težje pa med prevedenimi in novimi upokojenci.

Do leta 1957 so bili zavarovanci ob upokojitvi uvrščeni v pokojninski razred glede na kvalifikacijo in delovno dobo ne pa tudi glede na višino osebnih dohodkov. Od leta 1958, zlasti pa med 1960 do 1964 je ostal sistem zavarovalnih razredov, vendar je na uvrstitev v razred vplival tudi osebni dohodek. Že zaradi tega niso v enakem razredu oziroma nimajo enake pokojninske osnove upokojenci, ki so delali na enakem delovnem mestu, v isti delovni organizaciji, če je bil kdo upokojen do leta 1957, drugi pa pozneje. Razen tega so delovne organizacije po letu 1958 spremenile svoje pravilnike o osebnih dohodkih in so mnoga delovna mesta prekvalificirale višje. Zaradi tega je upokojenec na enakem delovnem mestu v isti delovni organizaciji, če je bil upokojen po letu 1958, uvrščen za 3, 4 ali celo več razredov višje kot njegov tovariš, ki je bil upokojen pred letom 1958. Tu so vzroki za razlike med prevedenimi upokojenci. In te razlike je skoraj nemogoče popraviti.

Razlike med prevedenimi in novimi upokojenci pa so nastale po eni strani zato, ker je bil način prevedbe zgrešen, po drugi pa zato, ker sam sedanji pokojninski sistem vodi do razlik med novimi in prejšnjimi upokojenci.

V novem pokojninskem sistemu je odločilen za pokojninsko osnovo individualni osebni dohodek in se pri tem osebni dohodek iz prejšnjih let revalorizira, to je preračuna, po gibanju osebnih dohodkov v republiki. Pri postavljanju pokojninskih osnov posameznih zavarovalnih razredov pa ni služil kot podlaga povprečni osebni dohodek v letu 1964 v republiki, temveč povprečni osebni dohodek v Jugoslaviji. Jugoslovansko povprečje osebnih dohodkov pa je bilo za približno 30 % nižje kot slovensko. Zaradi tega so bile prevedene pokojnine v Sloveniji, če jih primerjamo s povprečnimi osebnimi dohodki v letu 1964, prenizke. To smo pri nas vsaj deloma popravili z uskladitvijo prevedenih pokojnin s 1. januarjem 1968. leta, ko so bile prevedene pokojnine zvišane za 14 %, 5 %, oziroma 3 %, v povprečju za približno 10,5 %. Še vedno pa zaostajajo te pokojnine za približno 13 % za pokojninami iz leta 1967.

Sam sistem ugotavljanja pokojninske osnove po sedanjem zakonu in usklajevanje pokojnin z rastjo življenjskih stroškov ustvarjata razlike med prejšnjimi in novimi pokojninami. Upokojencem je zagotovljena realna vrednost pokojnin, to je povečanje pokojnin za toliko, za kolikor so se povečevali življenjski stroški, vendar pa upokojenci nimajo zagotovljene pravice na udeležbo povečanja standarda aktivnih zavarovancev. Ker pa rastejo osebni dohodki hitreje od življenjskih stroškov, kar pomeni, da je pokojninska osnova novih upokojencev višja od pokojninske osnove prejšnjih upokojencev, nastajajo iz leta v leto razlike med novimi in prejšnjimi pokojninami. Vsak upokojenec postane po enem letu že staroupokojenec. Če bi hoteli razlike odpraviti, bi morali prejšnje pokojnine povečevati po gibanju osebnih dohodkov, ne pa po gibanju življenjskih stroškov. To bi pa silno povečalo izdatke za pokojnine. Če bi vendarle uveljavili sistem, da se pokojnine povečujejo po gibanju osebnih dohodkov, potem bi morali zelo verjetno raven novih pokojnin znižati. Menim pa, da bi to bolj ustrezalo, ker bi se izognili razlikam med starimi in novimi pokojninami, ki postajajo sčasoma zelo težak politični problem.

Zavedati se moramo, da pokojninski sistem, naj bo kakršenkoli, ne more rešiti vseh socialnih problemov upokojencev. Ne rešuje jih pri tistih upokojencih, ki imajo sorazmerno nizek osebni dohodek in kratko delovno dobo. Za take upokojence so potrebni nekateri socialno varstveni ukrepi, podobno, kot je sedanji varstveni dodatek. Vprašanje pa je seveda, ali bi naj obveznosti iz takih socialno varstvenih ukrepov tudi pokrivali iz skladov invalidsko pokojninskega zavarovanja.

Prihodnjič bomo vključili v našo razpravo o invalidsko pokojninskem zavarovanju republiški svet Zveze komunistov Slovenije.

I. VRHOVČAK

1928

1968

USMERJANJE DELITVE

(Nadaljevanje s 1. strani)

publiki smo ustanovili komisijo za proučevanje sistema družbenega usmerjanja delitve dohodka. Zbrala je dragoceno gradivo, ni pa še sprejela sklepov.

Izvršni svet je v okviru pooblastil oprostil nekaj delovnih organizacij od prepovedi naraščanja osebnih dohodkov ob upoštevanju načela, da so oprostitve možne pri delovnih organizacijah, ki poslujejo v konkurenci, kot je zunanja trgovina, pri tistih, ki širijo svoje poslovanje predvsem v izvozu, in pri tistih, ki tudi do sedaj z osebnimi dohodki niso pretiravali. Ni pa se poslužil te možnosti pri organizacijah, ki imajo monopolen položaj.

Sindikati pripravljajo osnutke samoupravnih dogovorov, s katerimi bodo skušali usmeriti delitev dohodka na nekaterih področjih družbenih dejavnosti. Prvi samoupravni dogovor o vrednotenju dela v šolstvu in kriteriji delitve dohodka na tem področju so med republiško izobraževalno skupnostjo in sindikati Slovenije že sklenjeni. Tam, kjer samoupravni dogovori o usmerjanju dohodka ne bi bili učinkoviti, pa bodo sindikati podpirali tudi druge ukrepe pri usmerjanju dohodka.

Republiški sekretariat za finance je izdelal osnutek družbeno-ekonomskih izhodišč za pripravo republiške bilance sredstev in obveznosti splošne porabe v letu 1969, ki vsebuje tudi predloge za politiko zajemanja sredstev za namene splošne porabe v republiki. Glede na družbeno-ekonomski pomen politike prispevkov, davkov in taks je v tem osnutku zavzel stališče, naj bi z republiškimi predpisi konkretneje opredelili osnove za stopnje prispevkov in davkov, kakor tudi nekatere oprostitve in socialne ter ekonomske olajšave za posamezne kategorije zavezancev. Občine bi bile pristojne predpisovati oprostitve in olajšave pri tistem delu dohodkov, ki gre njim, in bi še nadalje samostojno predpisovale komunalne takse.

Sedanji sistem zajemanja davkov in drugih prispevkov sicer temelji na obveznem usklajevanju davčne politike med občinami ter na republiškem priporočilu o vodenju davčne politike. Vendar pa kljub prizadevanjem oba ukrepa nista dovolj uspešno vplivala na ekonomsko skladnost politike vseh občin glede prispevkov, davkov in taks.

O osnutku družbeno-ekonomskih izhodišč organizirajo skupščinski organi tudi širše razprave z občinskimi skupščinami. Če bodo predlogi osnutka sprejeti, bi v spremembe in v dopolnitve republiškega zakona o prispevkih in davkih občanov vnesli zlasti sledeče dopolnitve: enotne kriterije za delitev katastrskih občin v skupine — okoliše, za katere bi zakon določal okvirne stopnje občinskega prispevka od kmetijstva; okvirne stopnje prispevka od obrtne dejavnosti, določbe o načinu odmere obveznosti za posamezne kategorije zavezancev: o poslovnih knjigah, o oprostitvah, olajšavah itd. Na ta način bi republika prevzela večjo odgovornost pri ustvarjanju davčne politike, kar bi nedvomno prispevalo tudi k odpravi do sedaj ugotovljenih neutemeljenih odstopanj in razlik med občinami.

Prizadevanja in ukrepi za uveljavitev družbenega vpliva v delitvi torej pričajo, da ob deformacijah nismo vrgli puške v koruzo, ampak smo se — nasprotno — svopadli z njihovimi vzroki. To pa je bolj učinkovito, kot pa če bi kar naprej iskali krivce za ta ali drugi greh.

VINKO BLATNIK

● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATO

V DELTI PRAVIJO: »NUJNO MORAMO POVEČATI ZMOGLJIVOSTI«

Vnovič aktualni načrti

V Delti bodo zaprosili za pomoč pri izvedbi rekonstrukcije in povečanju proizvodnih kapacitet

»Včeraj smo izpolnili letni proizvodni načrt s 105 %, predvidevamo, da ga bomo do konca leta presegli približno za četrtino.«

Tako je povedal Heribert Samuda, glavni direktor Delte, tovarne perila in konfekcije v Ptuju, ko sva se pred tednom pogovarjala o njihovem poslovnem in gospodarskem življenju.

»Dolga leta smo se bodli za inozemsko tržišče. Pred dvema letoma so nam vrata odprli Švicarji in Zahodni Nemci. Naprej nas je reševala kvaliteta. Naročil je čedalje več, mi smo pa v vedno večji zagati.«

Med pogovorom z direktorjem Samudo se je zbiral na sejo delavski svet. V glavnem naj bi razpravljali o devetmesečnih poslovnih in gospodarskih rezultatih. Poročilo o letošnjem 9-mesečnem poslovanju je najbrž najbolj spodbudno, kar so jih doslej sestavili v Delti. Fizični obseg proizvodnje so v devetih mesecih dosegli s 120 odstotki. Dobro polovico proizvodnje so izvozili. Izvoz pa jih še kar naprej tolče po petah. Misliti pa je potrebno tudi na domačega potrošnika in mu zagotoviti ustrezni del proizvodnje.

Šivalni stroji drdrajo, kolikor da sapa, vendar še ne tako hitro, da bi lahko zasitili povpraševanje. Kolektiv se je moral odreči delu udobja in vrniti podarjene proste sobote. Nekatere ženske so se ob tej novici najprej nakremžile, vendar so kmalu spoznale, da je sedaj čas, ko je vsaka Delti najbolj potrebna, in končno — dosledno nagrajevanje po delu tudi ni brez druge strani medalje: več dela je opravljenega, večji je zaslužek.

Soboto po 1. novembru so izjemoma tudi v Delti proglasili za dela prost dan. Zbrala pa se je celotna brigada in sporočila vodstvu, da bo tudi to soboto delala.

V pičlih dveh mesecih je potrebno poleg proizvodnje srajc, ki pomenijo 98 % našega proizvodnega programa, izgotoviti 25.000 spalnih srajc in ženskih pižam. Na pomoč so poklicali delavke, ki so že v pokoju, in delajo doma. Poleg tega bodo izdelali štirje kooperanti še 25 tisoč pižam in spalnih srajc.

ZAMRZNJENE MOŽNOSTI

Kot je videti, Delti posel cvete. Dela ima polne roke, izpod teh rok pa gredo izdelki naravnost v prodajo. Čemu potem zadrega?

»Utesnjeni smo,« pravi direktor Samuda. »Nekega dne se nam lahko primeri, da bodo prišli kupci z večjim naročilom. Ponudili nam bodo delo, denimo, 1 milijon moških srajc, kar ni tako nerealna ponudba. Zaradi premajhnih zmogljivosti ne bomo mogli prevzeti še tako mikavnega naročila. In kaj potem? Kupec bo šel tja, kjer to zmorejo, naša dolgoletna prizadevanja, da bi nas inozemski kupci uvrstili v seznam proizvajalcev, bodo spet na zelo majavih nogah.«

Povečati zmogljivosti. To ni le neizprosna potreba 550-članskega kolektiva, ampak, kot je mogoče presoditi iz izdelanega načrta za povečanje zmogljivosti, tudi velika pridobitev za ptujsko gospodarstvo.

Investicijski program imajo v Delti izdelan že šest let. Dolga leta so kolektiv premljale reve in težave, da ga ni mogel uresničiti. Zdaj je čas, da z njega odpihnejo prah in mu vdahnejo življenje.

»Če bi podjetje rekonstruirali,« pravi direktor Samuda, »bi lahko na novo zaposlili 150 žensk. Na voljo je blago, trg je zagotovljen. Zato je več kot narobe, da ne omogočimo zaposlitve ženskam, ki bi se rade zaposlile. Ne glede na to, da nas, kot že rečeno, zunanji in domači kupci vedno bolj oblegajo z naročili, bi ustvarili še večji devizni priliv in pomagali izravnavati zunanjo plačilno bilanco.

Najbolj bi rekonstrukcijo občutili v spremenjenem tehnološkem procesu. Tehnologijo bi lahko usmerili v pravi tok. Blago bi »potovalo« po fazah izdelave v skladišče kot gotov izdelek in se med proizvodnim procesom ne bi vračalo. S tem bi skrajšali proizvodni postopek povečali bi proizvodnjo, dvignili produktivnost, zmanjšali bi stroške, rentabilnost bi porasla, skratka, rekonstrukcija bi navrgla velik zalogaj ne le kolektivu, ampak tudi ptujskemu gospodarstvu, saj če drugo ne, bi se z večjim dohodkom odlilo tudi več dajatev v občinski proračun.«

NEREŠENO VPRAŠANJE — KREDITI

Osebni dohodki v Delti znašajo blizu 700 N-din desečno. Med konfekcionarji so v zgornji polovici lestvice. Kolikor morejo, dajejo na sklade. Toda še tako prizadeven kolektiv si ni mogel ustvariti toliko sredstev, da bi lahko na roko odštel izvajalcem potrebno vsoto za rekonstrukcijo. Ta bo namreč veljala blizu 4 milijone N-din.

V Delti upajo, da jim bodo pomagali občinska skupščina, kreditna banka in posredno še nekateri drugi gospodarski in družbeni dejavniki. Še v tem mesecu jih bodo zato povabili za okroglo mizo in jih skušali s prepričljivimi dokazi zaprositi za kredit. Mudi se. Vsak zamujeni dan pri uresničevanju programa namreč lahko potegne Delto za več stopnic navzdol.

I. VRHOVČAK

Ste slišali...

... da se je v Sloveniji v minulem mesecu povečalo število zaposlenih za 0,4 odstotka ali za 2500 oseb, medtem ko je v juliju naraslo za blizu 2000 oseb;

... da je število brezposelnih v republiki že tretji mesec na skoraj nespremenjeni ravni 17.700 oseb;

... da lahko ob nadaljnjem naraščanju in ob krepitvi proizvodnje v prihodnjih mesecih računamo z relativnim izboljšanjem stopnje zaposlenosti;

... da smo meseca avgusta uvozili kar 6500 avtomobilov, vrednih približno 100 milijonov N-dinarjev;

... da opažamo poleg pomembnega povečanja uvoza osebnih avtomobilov tudi precej večji uvoz tovornjakov, lokomotiv, ladij in letal;

... da se je pri blagu za široko potrošnjo uvoz zmanjšal za 6 % v primerjavi z osemmesečnim obdobjem minulega leta, uvoz prehrambenih artiklov pa se je zmanjšal za 40 %;

... da podrobnejše analize razkrivajo, da se je izvoz v države EGS zmanjšal v letošnjih osmih mesecih za 6 % v primerjavi z istim obdobjem lani. Vzrok za to je predvsem neugodna menjava z Italijo, ker se je izvoz v to državo, ki sodi med naše največje zunanjetrgovinske partnerice, zmanjšal za približno 23 odstotkov. V tem času pa se je povečal izvoz v Zahodno Nemčijo za 28 %;

... da je uvoz iz držav EGS v letošnjem letu porasel za 4 % in znaša v dosedanji menjavi z državami EGS naš primanjkljaj 2710 milijonov N-dinarjev, medtem ko je lani dosegel 2300 milijonov N-dinarjev;

... da smo zabeležili pomemben porast našega izvoza na konvertibilna področja v države EFTA, zlasti v Veliko Britanijo, Švedsko in Švico, medtem ko se je izvoz v Avstrijo v primerjavi z lanskim letom nekoliko zmanjšal.

BREST POHIŠTVO

Predlog zasavskih rudarjev

Denar naj bo za modernizacijo obrata za specialna rudarska dela, ne pa za prekvalifikacijo rudarjev

Že sedemnajst let gradijo in obnavljajo rudarji iz zasavskih rudarskih revirjev rudarske objekte po vsej Jugoslaviji in v inozemstvu. Z namenom, da bi omogočili zaposlitev visoko kvalificiranim in strokovno usposobljenim rudarjem, ki bi postali odvečni zaradi modernizacije proizvodnje in tehnoloških postopkov, je bil namreč leta 1951 ustanovljen obrat za specialna rudarska dela. Prva dela, ki so jih bili opravili, so bila rekonstrukcija rudnikov v Kočevju, Varešu in na Dolu pri Hrastniku. Kaj kmalu so dejavnost razširili na srbske, makedonske in na bosanske rudnike. Petnajst let po ustanovitvi obrata za specialna rudarska dela so se pojavili rudarji iz zasavskih revirjev tudi na gradbiščih v inozemstvu, in sicer najprej v Združeni arabski republiki, 1966. leta pa tudi že v Alžiriji.

Mimogrede naj zapišemo, da je obrat za specialna rudarska dela Zasavskih premogovnikov zgradil doslej vse pomembnejše in najzahtevnejše nove rudarske objekte v Jugoslaviji. Letos, na primer, gradi OSRD transportne poti za pepel za novo termoelektrarno Trbovlje II, jašek za rudnik kaolina v Črni, raziskovalni rov za rudnik živega srebra Idrija v Dobršču, glavno transportno pot na zagorskem rudniku, v Trbovljah rekonstruirajo dovozne poti do nove separacije, v Boru pa gradijo v sodelovanju z zahodnonemško tvrdko Deilmann Haniel iz Dortmunda nov izvozni jašek. Med inozemskimi deli pa velja omeniti gradnjo izvoznega jaška za rudnik Kherzet Youssef v Alžiriji.

Ker so vse možnosti, da obrat za specialna rudarska dela Zasavskih premogovnikov tudi v prihodnje povečuje obseg del tako doma kot v tujini, je modernizacija obrata nadvse potrebna. V Trbovljah zato predlagajo, naj bi del sredstev, ki jih bo družba namenila za prekvalifikacijo rudarjev, ki bi sicer ostali brez zaposlitve zaradi modernizacije premogovnikov, namenili za nakup nove sodobnejše opreme oziroma za modernizacijo obrata za specialna rudarska dela Zasavskih premogovnikov. Sodobno opremljen obrat bi bil konkurenčen na tujih tržiščih, večjemu številu rudarjev iz Zasavja pa bi tako zagotovili zaposlitev tudi v prihodnje, saj bi odpadla negotovost, kam z rudarji, ki bodo v naslednjih letih odveč zaradi nadaljnje modernizacije proizvodnje.

—vš—

DIPL. OEC. LEON REPOVŽ:

VPLIV SPREMEMB IN DOPOLNITEV NEKATERIH POMEMBNEJŠIH ZAKONOV NA GRADBENIŠTVO

Predpisi, ki so bili spremenjeni in dopolnjeni v že sprejetih zakonih, ali pa tisti, ki se predlagajo v osnutkih zakonov, zelo odločno posegajo v gospodarjenje in v samoupravne odločitve delovnih organizacij. Zaradi aktualnosti bomo v nadaljevanju našega podlistka poskusili osvetliti nekatere značilnosti spremenjene gospodarske zakonodaje s posebnim ozirom na gradbeništvo.

V prejšnji številki smo glede na spremenjeni pojem materialnih stroškov (terenski dodatki) v novem zakonu o dohodku obdelali predvsem splošna določila, posledice novega zakona na oblikovanje prodajne cene, akumulacije in osebnega dohodka ter stališče Republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije. V nadaljevanju pa bomo vplive in posledice sprememb prikazali na nekaterih konkretnih primerih z izračuni iz prakse.

Če upoštevamo, da je prodajna cena gradbene usluge (brez materiala in obrtniških uslug, na katerih prodajne cene gradbena podjetja ne morejo bistveno vplivati) v določenem času (v enem letu) določena, bo gradbeno podjetje lahko iskalo svoj zaslužek le znotraj prodajne cene. Povsem jasno je, da povečanje nekaterih elementov stroškov znotraj strukture celotnega dohodka obenem znižuje del za akumulacijo (sklade) in za osebne dohodke. Spremenjeno obravnavanje nekaterih materialnih stroškov, kot denimo obdavčenje sedanjih terenskih dodatkov, si bomo ogledali na naslednjem primeru:

Gradbeno podjetje dosega letno 10 milijonov N-din dohodka (po dosedanji definiciji dohodka, ki ga dobimo tako, da od doseženega celotnega dohodka odbijemo vse poslovne stroške) in ga deli v razmerju 85 : 15 med osebne dohodke in sklade. Na ta način dosega podjetje 8.500.000 N-din sredstev za bruto osebne dohodke — od tega znašajo pri sedanjem obdavčenju osebnih dohodkov neto osebni dohodki približno 5 milijonov 500.000 N-din in prispevki iz osebnega dohodka 3 milijone N-din. Ostanek 1,500.000 N-din pa lahko podjetje uporabi za oblikovanje poslovnega sklada, obveznega in neobveznega rezervnega sklada in sklada skupne porabe približno 1 milijon 400.000 N-din ter skladov za družbo — prispevek za skupne rezerve republike in občine ter sklad za Skopje približno 100 tisoč N-din). Vsi do sedaj navedeni podatki veljajo za povprečno veliko gradbeno podjetje in so zaradi lažjega pregleda zaokroženi, vendar dovolj točni za obravnavani primer in izračun vpliva novega pojma materialnih stroškov (terenskih dodatkov) na prodajno ceno.

Dosedanji način obravnavanja terenskih dodatkov je omogočal, da je podjetje izplačevalo tudi še 1,100.000 N-din terenskega dodatka ali 20 % na neto osebne dohodke. Tako so znašali skupaj osebni prejemki, to je neto osebni dohodek in terenski dodatek 6,600.000 N-din ali pri povprečnem številu 570 zaposlenih mesečno 965 N-din na zaposlenega (od tega osebni dohodek 804 N-din in terenski dodatek 161 N-din). Analize stroškov za delo na terenu, ki so jih opravila nekatera gradbena podjetja, kažejo, da bi lahko znašal terenski dodatek za delo na zelo oddaljenih in slabo organiziranih gradbiščih (prevozi, hrana, stanovanje, itd.) tudi več kot 50 % osebnega dohodka. Seveda pa je višina terenskih dodatkov zelo odvisna od dejavnosti in obsega podjetja.

Če predvidevamo, da bodo po novem letu v obravnavanem podjetju morali izplačati iz dohodka tudi terenske dodatke — seveda s prispevki od osebnih dohodkov — bi znašali stroški za osebne prejemke, da bi lahko ostali osebni prejemki v znesku 965 dinarjev mesečno na zaposlenega, 8,500.000 N-din in 1,700.000 N-din za prispevke ali skupaj 10,200.000 N-din. Pred spremembo zakona pa so bili stroški za osebne prejemke 8 milijonov 500.000 N-din in 1,100.000 N-din prispevkov ali skupaj 9,600.000 N-din. Med sedanjim in novim obravnavanjem terenskega dodatka torej nastaja razlika 600.000 N-din, katero bi moralo gradbeno podjetje doseči ali s povečanjem prodajne cene za približno 6 % ali z zmanjšanjem akumulacije podjetja — namesto prejšnjih 1,500.000 N-din skladov bi sedaj podjetje, pri nespremenjenih drugih elementih, doseglo le 900.000 N-din skladov, kar pomeni 40 % zmanjšanje, ali pa zmanjšanjem osebnih dohodkov.

S podanim primerom novega pojma terenskih dodatkov smo želeli prikazati vpliv spremenjenega zakona o dohodku na oblikovanje prodajne cene, akumulacije in osebnih dohodkov v gradbenih podjetjih. Pri izdelavi proizvodnega in finančnega plana podjetja za naslednje leto pa se bo zato moralo vsako podjetje posebej glede na svoje možnosti in potrebe odločiti, na kateri element dohodka bo lahko preneslo to novo obremenitev. Zelo verjetno bodo podjetja pri sedanji stopnji produktivnosti skušala najti zadovoljiv dohodek s kombiniranjem ekonomičnosti poslovanja — s poudarkom na tistih stroških poslovanja, na katere lahko direktno vpliva — in komercialne uspešnosti na trgu.

Čeprav predstavlja na eni strani obravnavanje terenskih dodatkov iz dohodka dodatno obremenitev gradbenega podjetja, pa nasprotno omogoča delavcu, ki je na bolniškem dopustu ali odhaja v pokoj, tudi višjo osnovo za odmero boleznine ali pokojnine.

Prikazani primer predstavlja zaključek poglavja o novem pojmovanju materialnih stroškov in terenskih dodatkih. Poglavje o obračunu stroškov v breme celotnega dohodka glede na dobo nastanka stroškov ali na dobo doseženega prometa pa bomo obravnavali prav tako s praktičnimi primeri v naslednji številki našega lista.

V MARIBORSKEM MARLESU:

Kuhinja uresničenih želja

Mariborska tovarna pohištva Marles proizvaja najrazličnejše tipe kuhinj v elementih ● Trenutno najsodobnejša kuhinja je Coctail 68, privlačne pa so tudi kuhinje Elegant 67 in Super 67 ● Razen kuhinj mariborski Marles proizvaja za široko potrošnjo tudi drugo pohištvo, zlasti pa jedilne kotle v najrazličnejših izvedbah

Tokrat ne bomo govorili o gospodarjenju v mariborskem podjetju Marles, marveč vam bomo predstavili le nekatere izdelke tega podjetja, namenjene široki potrošnji.

Prepričani pa smo, da si boste ob takšni predstavitvi lahko ustvarili tudi dokaj verno podobo o uspešnosti gospodarjenja tega mariborskega delovnega kolektiva in njegovi poslovni usmeritvi.

VLADO PLAHUTA, komercialni direktor finalnih izdelkov v Marlesu, si je vzel čas in vsak izdelek zelo podrobno opisal. Tako ga bomo po njegovem pripovedovanju skušali opisati tudi mi.

COCTAIL 68

Ni dvoma, da je kuhinja Coctail 68 zadnji krik mode na tem področju. Že na jesenskem zagrebškem velesejmu je prav ta Marlesov izdelek vzbudil veliko pozornosti.

V Marlesu pravijo tej kuhinji: »Kuhinja uresničenih želja«.

To je na jugoslovanskem tržišču prva kuhinja z možnostjo poljudne razvrstitve sestavnih delov in s kombinacijami, ki podaljšujejo niz po 10 centimetrov. Posebnost v tej kuhinji so vgrajeni elektrotermični aparati, to je štedilnik, pečica, hladilnik in še druge naprave znane tovarne gospodinjske opreme Gorenje iz Velenja. Prednost kuhinje Coctail 68 so tudi z laminati obložene zunanje in notranje ploskve v skladnih barvnih kombinacijah. Ogrodja, vrata visečih omaric in ličnice predalov pod ploščami so bele barve. Vrata spodnjih omaric in visokih omar imajo videz japonskega jesena. Plošče so v sivem mrežastem vzorcu, podnožja pa so črna.

Kuhinjo Coctail 68 lahko kupite v vsaki trgovini s pohištvom. Lahko pa se vsakdo obrne kar na tovarno Marles in strokovni sodelavci podjetja mu bodo po tlorisu in na osnovi posebnih želja pripravili načrt za opremo kuhinje.

SUPER 67

»Vodi nas nenehno hotenje, da bi tržišču in potrošniku nudili to, kar išče, želi in potrebuje. V našem primeru praktično sodobno sestavljavo kuhinjo, ki bo hkrati s svojo estetsko dovršenostjo v polni meri zadovoljevala najzahtevnejšega kupca,« je dejal Vlado Plahuta, komercialni direktor Marlesa. »Sad takega prizadevanja je tudi kuhinja Super 67. Niz tipiziranih omaric, ki jih vsak potrošnik bodisi posamezne bodisi kot komplet lahko kupi v vseh trgovinah s pohištvom, daje možnost poljubnih rešitev, številnih kombinacij in stalnega dopolnilnega opremljanja. Zavoljo izredne prilagodljivosti je kuhinja Super 67 primerna za opremljanje kuhinjskih in drugih prostorov v stanovanjskih blokih, družinskih hišah, počitniških hišah, gostinskih obratih, turističnih objektih, v šolah, institutih in drugje...«

Osnovni konstrukcijski elementi kuhinje Super 67 so sandwich plošče in kvalitetne troslojne iverke. Z nerjavečimi ploščami, s koriti in odcejalnimi površinami opremljene pomivalne omarice popolnoma izključujejo zamakanje in stopnjujejo kakovost kuhinje. Pastelno rdeča barva hrbtov visečih in visokih omar poživlja notranjost. Delovne plošče, obložene z melapanom aristea drap in v imitaciji platna predstavljajo delovne površine, odporne proti temperaturi, odrgnjenju, vlagi in kemikalijam. Vrata, dvostransko obložena z belim melapanom, naličja predalov in podnožja pa z melapanom v imitaciji oreha, dajejo izbrano kombinacijo skladnih barv, ki zlasti povzdiguje lepoto kuhinje.

...IN ELEGANT 67

Kuhinja Elegant 67 pa je prav tako eden izmed uspelih Marlesovih projektov sodobne sestavljive kuhinje, ki dosega visoko estetsko, kvalitetno in funkcionalno raven. Ob vseh omenjenih kuhinjah pa je kuhinja Elegant 67 primerna tudi za take potrošnike, ki si še ne morejo privoščiti tako razkošnih kuhinj, kot sta kuhinji Coctail 68 in Super 67.

Enovrstni sistem razporeditve elementov je zlasti primeren za manjše kuhinje, za tako imenovane kuhinjske niše. Dvovrstni sistem pa je zelo primeren za večje bivalne kuhinje, ki jih lahko po lastni želji in okusu opremite.

»Ob tej priložnosti bi rad dodal,« je nadaljeval komercialni direktor Marlesa, »da smo prav v zadnjem času začeli izdelovati prav okusne jedilne kotičke, potem kotne klopi, mize, stole, gugalnike, stratka vse, kar potrebuje potrošnik za opremo katerekoli kuhinje. Tudi na tiste naše potrošnike nismo pozabili, ki imajo radi klasično pohištvo. Zanje namreč izdelujemo še vedno klasične kuhinjske omare.«

M. ŽIVKOVIČ

RAZVESELJIVE NOVICE IZ ALPE-ADRIA

Ugodni pogoji za počitnice

Turistična organizacija za rekreacijo, izletništvo in letovanje delavcev Alpe-Adria iz Ljubljane je pred časom uvedla v svojem poslovanju razveseljivo in obenem zelo koristno novost: VARČEVANJE ZA LETNI DOPUST.

»Za ta korak smo se odločili predvsem zato, da omogočimo vsem delavcem, ki so imeli doslej težave z zbiranjem potrebnih sredstev za letni oddih, da jim ne bo treba iskati denarja tik pred odhodom na počitnice,« nam je povedal Zlatko Šindič, direktor Alpe-Adria. »Za možnosti varčevanja smo se odločili tudi zato, da številnim ljudem z majhnimi mesečnimi prejemki sploh omogočimo letni oddih.

Res je, če se je marsikdo vse do danes še upravičeno izgovarjal, da mu njegovi osebni dohodki v mesecu pred dopustom ne dopuščajo počitnic nekje na morju ali v gorah, pa bo poslej ta izgovor za marsikoga brez prave osnove. Organizacija Alpe-Adria je namreč uvedla namensko varčevanje za letni dopust. Kdor bo varčeval, mu bo nudila ta turistična organizacija kredit in vrh vsega tudi popust na cene penzionskih storitev.

ZA VARČEVALCE 10 ODSTOTKOV POPUSTA

Ko smo pri podjetju Alpe-Adria vprašali za natančnejše pogoje namenskega varčevanja za počitnice, smo izvedeli od Zlata Sindiča naslednje:

»Kdor se odloči za namensko varčevanje za letni oddih oziroma izlet, mora vplačati prvi obrok do 15. decembra 1968. leta. Preostali znesek je treba vplačati do odhoda na letovanje v enako visokih mesečnih obrokih, medtem ko se mora varčevalec odločiti za dokončno rezervacijo do srede marca prihodnjega leta. **Pri varčevanju nudi Alpe-Adrija kredit za stroške letovanja, in sicer do 50 %.** Pogoj je, da vplača interesent prvi obrok do srede decembra letos in potlej razliko do 50 % predvidenih stroškov v enakih mesečnih obrokih do odhoda na dopust. Preostali znesek je treba poravnati v treh mesečnih obrokih po končanem letovanju. Tudi v tem primeru se je treba odločiti za dokončno rezervacijo do 15. marca 1969. leta.«

Naj še enkrat omenimo, da nudi Alpe-Adria vsem varčevalcem 10 % popusta na cene penzionskih storitev in prednost pri rezervaciji. Če pa se kdo ne bi odločil za dopust ali izlet do srede marca prihodnjega leta, **mu vrne organizacija Alpe-Adria privarčevano vsoto in mu zagotovi skupaj z Jugobanko enake obresti, kot veljajo za navadne hranilne vloge.** Še to:

● Prijave za varčevanje sprejema Alpe-Adria, Masarykova 14, telefon 310-264, in Jugobanka, Titova 32, služba zbiranja hranilnih vlog, telefon 310-388, interna 12.

SMUČARSKI IZLETI V TATRE IN GRENOBLE

Organizacija Alpe-Adria je poskrbela v teh dne še za nekatera druga prijetna presenečenja. Tako je na primer že sestavila mikaven program izletov za letošnjo zimsko sezono. Naj omenim le sedemdnevne smučarske izlete v Tatre in prav tako sedemdnevne smučarske izlete v Grenoble.

Cena silvestrovanja v Afriki je 1480 N-dinarjev. V ceno potovanja je vključen letalski in avtobusni prevoz, gostinske storitve, izleti po sporedu, nabava tuniške vize ter vodstvo in organizacija potovanja. Za izlet v Saharo pa je treba doplačati 170 N-dinarjev.

Prijave sprejema Alpe-Adria do 12. novembra oziroma do končne zasedbe mest v letalu. Pri prijavi je potrebno vplačati akontacijo v višini 500 N-dinarjev in predložiti potni list z izstopno vizo.

U.

NOVO!

Grafoskop »APOLLO 6«

Grafoskop »Apollo 6« je najnovejši izdelek tovarne aparatov in instrumentov »Vega« iz Ljubljane. To je nova vrsta projektorja, ki združuje vse bistvene lastnosti diaprojektorja in episkopa.

Še več: grafoskop je mogoče uporabljati celo pri dnevni svetlobi! Posebna bromkvarčna žarnica namreč daje dovolj svetlobe, da je vsaka, tudi barvna slika, pri vseh svetlobnih pogojih enako jasna in razločna. Ker ima grafoskop ploščo za nameščanje slik dovolj globoko pod ogledalom, more predavatelj še posebej s svinčnikom pokazati vsa tista mesta, ki jih želi poslušalcem približati.

Grafoskop »Apollo 6« posebej priporočamo vsem ustanovam, ki so doslej uporabljale druga avdiovizualna sredstva. »Apollo 6« stane nekaj več kot 3000 N-din.

m. v.

ARHITEKTOV KOTIČEK

● VPRAŠANJE:

Rada prebiram vaše nasvete v tej rubriki. Zato ne zamerite, če vas tokrat tudi sama poprosim za nasvet. Zelo so mi všeč stene, ki so obložene s klinker ploščicami, vendar ne vem, ali je taka rešitev primerna za dnevno sobo. Rada bi tudi vedela, ali naj bo s klinker ploščicami obložena cela stena ali pa samo del stene. Ker sem kot otrok živela v skromnem stanovanju, sem si vedno želela imeti lepo opremljeno stanovanje, nekaj posebnega, zato tudi upam, da boste laže razumeli mojo prošnjo za vaš nasvet.

G. B. — TRBOVLJE

● ODGOVOR:

Opremo za vašo dnevno sobo imate prav gotovo že kupljeno, saj ste jo na skici narisali. Zato o njej ne bom govorila. Imam pa le pripombo na namestitev posameznih elementov v prostoru, o čemer se boste prepričali iz skice.

Ker vam zelo ugaja klinker, bi ga torej radi vključili tudi v vaš dom, toda ne veste, ali bi taka rešitev učinkovala lepo v okolju in če bi, kako bi ga namestili. Različni materiali, za pas, širok 100 cm, ki bo segal od stropa do tal. Ta del bi res lahko bil tak »poudarek«, če bi ga tudi primerno dekorirali. Pod njim zato postavite korito s sobnimi lončnicami. V sobah lepo uspeva tudi bršljan, ki bi ga lahko speljali po klinkerju. Na steno pa pritrdite dekorativne predmete iz kovanega železa, lahko tudi bogato stensko svetilko iz Krope, ki bo poleg dekoracije imela tudi uporabno vrednost, ker jo lahko prižgete ob večerih,

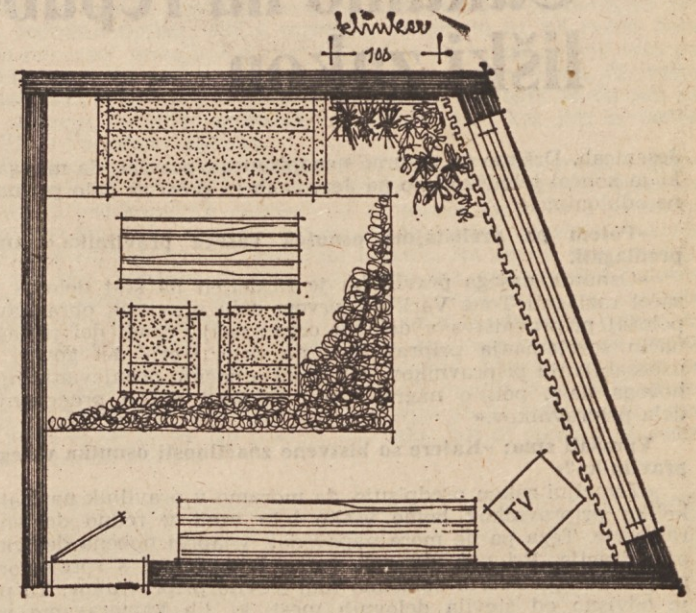

kot so klinker, marmor ali muranit ploščice, so vsekakor delikatni dekorativni elementi, pri katerih moraš biti zelo pazljiv, kje jih boš uporabil in v kakšni količini. Klinker je lahko izredno uspela dekoracija, zahteva pa seveda sebi primerno okolje in tudi druge predmete v sobi. Harmonijo s klinkerjem ustvarja rustikalno pohištvo, tudi pohištvo z grobimi oblikami in z grobo obdelavo, četudi je moderno. Če pa tega pogoja ne moremo izpolniti, ker že imamo standardno pohištvo, potem naj bo klinker samo manjši dekorativni element v prostoru — temu z drugimi besedami rečemo tudi »poudarek« v prostoru.

V vaši dnevni sobi bi preveč izstopala cela stena, obložena s klinkerjem, zato vam svetujem, da ga vdelate samo ko gledate televizijo, saj takrat ni primerna normalna razsvetljava. Če pa se ne boste odločili za stensko svetilko, postavite v drugi kot pri sedežni garnituri večjo stoječo svetilko.

Če boste znali izbrati primerne dekorativne predmete, v kar sem prepričana, boste prav gotovo dosegli, da bo vsakdo pohvalil vašo željo, da date svojemu domu nekaj posebnega, ne šablonskega, kar si večina žensk prav gotovo želi!

Inž. arh. DOROTEJA DOZET

KUPON ZA ARHITEKTOV KOTIČEK

ZLATOROGU TRIJE »OSKARJI«!

Letos je Center za napredek trgovine in embalaže že devetič podelil svoje najvišje nagrade in priznanja za dosežek v izvirni, estetski in smiselni embalaži jugoslovanskih izdelkov. To odličje ima naziv »jugoslovanski oskar za embalažo« in predstavlja iz leta v leto pomembnejše priznanje, saj je iz leta v leto tudi konkurenca večja.

Za letošnjo razdelitev jugoslovanskih oskarjev za embalažo je tudi mariborska tovarna Zlatorog predložila štiri vzorce, celotna panoga pa 17 vzorcev. Od poslanih vzorcev so za vso industrijo pralnih sredstev in kozmetike letos podelili 6 »oskarjev«. Od teh šestih je tovarna Zlatorog dobila kar 3 »oskarje«, torej polovico vseh nagrad.

Letošnje jugoslovanske oskarje za embalažo so v tovarni Zlatorog priznali za 500-gramsko zaklopnico »Mixal«, ki jo je izdelal dipl. inž. arh. Vili Premzl, in za embalažo kolonjske vode »Party« in kolonjske vode »R & B« — oboje delo akad. dipl. grafika Borisa Kosa.

Spričo tega, da tovarna Zlatorog ob spoznanju, kako zelo pomembna je lepa, učinkovita in praktična embalaža za prodajo izdelkov, zelo skrbi za razvoj embalaže kot posebne panoge prodajne kulture, so ti letošnji »oskarji« zasluženo priznanje tovarni tudi v jugoslovanskem merilu, posebno še, ker je tovarna Zlatorog že pred dvema letoma dobila v tej skupini od štirih podeljenih »oskarjev« prav tako polovico, torej dve priznanji.

Na skromni svečanosti je pred dnevi direktor podjetja Zlatorog dipl. inž. Hvalec čestital obema avtorjema nagrajenih embalažnih osnutkov.

Pripravniki in pripravništvo

Peti obisk v tej naši akciji je veljal delovnemu kolektivu Železarne Jesenice. Tam se je naš novinar pogovarjal s Tonetom Varlom, vodjo oddelka za kadre.

»Kateri samoupravni akt ureja pri vas pripravništvo?« je bilo naše prvo vprašanje.

»Takoj po sprejemu temeljnega zakona o obveznem sprejemanju pripravnikov smo izdelali osnutek pravilnika o sprejemanju in uvajanju pripravnikov na delo. Osnutka pravilnika pa naš delavski svet še ni sprejemal. Odločili smo se namreč, da počakamo, da bo najprej sprejet ustrezen republiški zakon, temu bomo prilagodili naš osnutek in ga že popravljenega dali delavskemu svetu, da ga pregleda in potrdi.

Seveda pa pripravnike kljub temu sprejemamo na delo: trenutno stažira pri nas točno 40 mladih diplomantov srednjih, višjih in visokih šol. Pri delu z njimi uporabljamo osnutek našega pravilnika, predvsem pa upoštevamo lastne izkušnje s pripravniki, ki jih nimamo malo. Pripravništvo je namreč pri nas že deset let edina oblika za sprejemanje tistih diplomantov, ki niso še nikjer delali.«

Zanimalo nas je: »Kako pri vas izbirate kandidate za pripravništvo?«

Tone Varl je odgovoril: »Vsi dosedanji pripravniki so bili ali naši štipendisti ali pa so končali srednjo tehniško šolo na

Železarna Jesenice:

Čakamo na republiški zakon

Jesenicah. Držimo se namreč nenapisanega pravila, da nikogar, ki je končal tehniško šolo na Jesenicah in prosi za delo pri nas, ne odklonimo.«

»Potem pa prelistajmo osnutek vašega pravilnika,« smo predlagali.

»Osnutek našega pravilnika je razdeljen na šest delov,« je začel razlagati Tone Varl. »V prvem delu pravilnik obravnava položaj pripravništva v delovni organizaciji, drugi del razlaga način sprejemanja pripravnikov na delo, tretji del govori o usposabljanju pripravnikov, četrti del o načinu ocenjevanja njihovega dela, peti o nagrajevanju in šesti del o prenehanju dela pripravnikov.«

Vprašali smo: »Katere so bistvene značilnosti osnutka vašega pravilnika?«

»Temeljni zakon predpisuje, da moramo v pravilnik napisati, koliko pripravnikov bomo vsako leto vzeli v redno delovno razmerje. Tega pa ne more napovedati vnaprej nobena delovna organizacija. Pri nas, denimo, vsako leto skupaj s sprejemom gospodarskega načrta določimo tudi število pripravnikov. To pa je odvisno od števila delovnih mest, ki jih nameravamo na novo uvesti, od števila delovnih mest, ki bodo zaradi upokojitev ali pa fluktuacije delavcev v določenem času prosta, od prilagajanja kvalifikacijske strukture zaposlenih zahtevnejšim tehnološkim procesom in od že obstoječe kvalifikacijske strukture zaposlenih.

Te svoje pomisleke smo tudi posredovali Republiškemu sekretariatu za delo, ko nas je ta vprašal za mnenje. Povedali smo jim tudi svojo drugo pripombo. Ne strinjamo se namreč s tem, da je čas trajanja pripravniške dobe z zakonom predpisan. Pri nas je namreč nekdo toliko časa pripravnik, dokler zanj ne najdemo ustreznega delovnega mesta. To čakanje pa lahko traja tudi do dve leti in ne samo eno, kot to predvideva temeljni zakon. S čakanjem se strinjajo tudi pripravniki sami. Za nas pa je tudi dosti ceneje, če je nekdo pripravnik, družbene dajatve za pripravnike so namreč nižje od dajatev za druge zaposlene, pripravniki pa tudi raje stažirajo nekaj mesecev dlje, samo da jih po končanem pripravništvu ne damo na cesto.«

»Ali pri vas krožijo pripravniki po tovarni?«

»Seveda krožijo! Vsi diplomanti višjih in visokih šol, to je vsi tisti, ki stažirajo eno leto, najprej tri mesece spoznavajo delovno organizacijo. Potem pa jih premestimo na predvideno delovno mesto, kjer pod skrbstvom mentorja delajo in čakajo, da jim poteče staž. Opravljajo že konkretne delovne naloge, dnevnika pa za sedaj še ne pišejo.«

»Kako to?«

»Čakamo na sprejem republiškega zakona o pripravnikih in pripravništvu. Tako kot bo zahteval zakon, se bomo ravnali tudi mi. Temeljni zakon pa je po našem mnenju vse preveč ohlapen,« je pripovedovanje zaključil Tone Varl.

MATJAŽ VIZJAK

Iz republiške izobraževalne skupnosti

● Skupščina izobraževalne skupnosti SRS je sprejela predlog izvršnega odbora za financiranje vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji leta 1969 ● Prizadevanju Izvršnega sveta SRS za sanacijo razmer v šolstvu so izrekli vse priznanje ● Odločno nesoglašanje s stališči komisije treh skupščinskih zborov o izhodiščih za financiranje izobraževanja v prihodnjem letu ● Resna opozorila na posledice, ki bi nastale, čene bi spoštovali programa Izvršnega sveta o sanaciji razmer v šolstvu, ki ga je usvojila tudi Skupščina SRS ●

RESNA OPOZORILA

Pravzaprav ni bilo pričakovati drugega, kot da se bo po dosedanji razpravi na skupni seji treh skupščinskih zborov negativno izrekla o prvem predlogu stališč, sklepov in priporočil glede družbeno-ekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe v letu 1969, (ki ga je pripravila skupna komisija republiškega, gospodarskega in organizacijsko-političnega zbora), tudi skupščina izobraževalne skupnosti SRS. Na skupni seji treh zborov je bil ta predlog namreč po dokaj burni razpravi zavrnjen.

Minulo sredo je skupščina izobraževalne skupnosti SRS namreč sprejela predlog svojega izvršnega odbora za financiranje vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji v letu 1969, izrekla priznanje za trud izvršnemu svetu SRS v zvezi s sanacijo razmer v šolstvu, zavrnila pa je, kot že rečeno, že v skupščini zavrnjeni predlog skupne komisije treh zborov o tem, kako naj bi v prihodnjem letu obravnavali in financirali področje vzgoje in izobraževanja. Pri tem zavračanju so člani skupščine RIS govorili zelo argumentirano. Opozorili so na nekatere negativne posledice, politične ali delovne narave, v šolstvu, če bi sedanji predlog skupne skupščinske komisije uveljavili.

V čem so nesoglasja in različice s tem v zvezi med izobraževalno skupnostjo SRS, predlogom, ki se je izoblikoval v Skupščini SRS in stališči Izvršsveta SRS? (Skupna komisija treh skupščinskih zborov, ki mora izdelati nov predlog, **bo gotovo morala ta stališča usklajevati).**

Medtem ko predvideva predlog izobraževalne skupnosti SRS povečanje sredstev za 31 odstotkov, je prvi predlog skupščinske komisije predvideval **le povečanje za 18,5 odstotka.** Manjše razlike nastajajo pri osebnih dohodkih, za katerih izračun služijo sicer v obeh primerih povprečni osebni dohodki enako izobraženih v gospodarstvu v letu 1967. Toda, medtem ko RIS vztraja pri tem, da je pri izračunu potrebno upoštevati z zakonom predpisano kvalifikacijsko strukturo in sistematizacijo, **gradi prvi predlog skupščinske komisije na dejanskem številčnem stanju zaposlenih in opravljenih pedagoških urah ter obstoječi kvalifikacijski strukturi** (gre za razliko 2 milijona 400 tisoč novih din). Večje pa so razlike pri materialnih izdatkih. Stališče skupščinske komisije je bilo, da letos **za materialne izdatke ni mogoče dati več kot lani** in da je povečanje možno šele 1970. leta. Stališče RIS pa je, da bi se morala sredstva za materialne izdatke povečati za 39 milijonov 200 tisoč novih din, **s čimer bi zagotovili osnovno uravnovešenje med osebnimi dohodki in materialnimi izdatki** (185:15 %). Ta odnos se je vrsto let rušil, še celo pa v zadnjem letu, ko so se politično zaostrile razmere zaradi osebnih dohodkov prosvetnih delavcev. Izredno velike razlike pa so pri obravnavanju investicij. RIS predlaga, naj bi se od letošnjih 5 milijonov novih din ta sredstva v prihodnjem letu povečala na 35 milijonov novih din, **medtem ko je skupščinska komisija menila, da tu ni možno nikakršno povečanje in da smemo računati le na prispevke družbeno-političnih skupnosti, delovnih organizacij in občanov.**

ARGUMENTI IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI SRS

Ugotovili so, da je nemogoče istočasno govoriti, da se sredstva za osebne dohodke priznavajo le na dejansko zasedenost delovnih mest, a istočasno se govori o opravljenih pedagoških urah. **Govorimo lahko le o dejansko opravljenem delu, v njem pa je zajetega tudi približno 20 odstotkov honorarnega dela, ker se mu zaradi z zakonom predpisanih učnih načrtov ni mogoče izogniti.** Sicer pa predpisi izvršnega odbora RIS zavezujejo temeljne izobraževalne skupnosti, da del sredstev za osebne dohodke iz nezasedenih delovnih mest **uporabljajo za strokovno prekvalifikacijo prosvetnih delavcev.**

Smešno je govoriti, da bi nominalno ista sredstva za materialne izdatke pomenila ohranjevanje sedanje ravni. **Povišanje cen proizvodov in uslug v letu 1968 pomeni, da bi bili prisiljeni del sredstev z osebnih dohodkov preusmeriti na materialne izdatke.** Skoraj neverjetno! Nismo še politično in materialno obvladali nerazpoloženja zaradi družbeno neprimernega vrednotenja dela prosvetnih delavcev v preteklosti, ko bomo že priseljeni, da kolo obrnemo in da iz osebnih dohodkov del sredstev preusmerjamo v materialne izdatke.

Že spomladi je izvršni odbor RIS opozarjal, **da bo predvideni sanacijski načrt v letu 1969 terjal za 30 odstotkov višja sredstva.** Ta zahtevek pomeni za družbo resda izreden napor, toda skupščina RIS je ugotovila, da je dolžna opozoriti na posledice, če bi sprejeli katero koli od spornih stališč skupne skupščinske komisije.

Ta misel je bila v razpravi mnogokrat poudarjena. In zastavljena so bila vprašanja: kdo se je v letu 1968 okoristil s 0,5 odstotki narodnega dohodka na račun šolstva, saj je njegov delež padel od 4,8 na 4,3 odstotka? Zakaj v skupščinski komisiji ni bilo predstavnikov Prosvetno-kulturnega zbora ali izobraževalne skupnosti SRS kot najvišjega samoupravnega telesa na tem področju? Ali se merodajni zavedajo, da je honorarno delo v šolstvu tudi posledica stanja, ko šole leta in leta niso imele denarja, da bi zaposlile potrebno število učiteljev? In, ali ni tak predlog, ki predvideva povišanje sredstev samo za osebne dohodke, ne pa tudi za pogoje šolskega dela, diskriminatorski, »saj zreducira vso borbo za izboljšanje ravni našega šolstva zgolj na stopnjo sindikalističnih zahtev«? Če je denarja v resnici samo za 18,5-odstotno povečanje sredstev, namenjenih izobraževanju, potem je že bolje, da se to povečanje razdeli med osebne dohodke in sredstva za izboljšanje pogojev šolanja. Da bi dosegli začrtani cilj, bi sredstva za materialne izdatke vsekakor morali dajati kot namenska sredstva. In povsem nesprejemljiva so stališča o nepovečevanju sredstev za investicije, saj je potrebno mnoge šole — »petdesetletnice« vsaj ohranjevati, če že ne moremo nič novega zgraditi.

POLITIČNI ODMEVI NA DOSEDANJE SKUPŠČINSKE RAZPRAVE

Mnogi člani skupščine RIS so v imenu svojih volivcev izjavljali nesoglasja s prvim predlogom skupne skupščinske komisije. Poudarjali so, da ne gre za enostavni pritisk na skupščinsko razpravo, pač pa da so dolžni trezno in resno opozoriti, **da obstoječega stanja ni mogoče vse zadrževati. Učitelji upravičeno pričajujejo sredstva za posodobljenje pouka. Vztrajali so pri tem, da izobraževalna skupnost ne odstopa od cene izobraževanja. Če ni denarja dovolj, naj tisti, ki so predpisali programe, le-te zmanjšajo in zato tudi sami prevzamejo družbeno odgovornost. Dana sredstva so realnost, zato je možna edino ta varianta »rezanja«.**

Predstavnik sindikatov je opozoril na že sprejeti družbeni dogovor med predsedstvom RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije in izobraževalno skupnostjo SRS. Vprašal je predstavnika Izvršnega sveta SRS, kaj sodi o realizaciji tega družbenega dogovora. Odgovor: Izvršni svet je **ostal pri svojih stališčih z dne 27. maja.** Sodile, da bi nekatere korekture glede na predlog RIS v tem trenutku kazalo narediti. **Tako naj bi za materialne izdatke v prihodnjem letu priznali na letošnjo potrošnjo le 10-odstotno povečanje, začrtane odnose pa naj bi v celoti realizirali leta 1970, ko bo glavno breme sanacije osebnih dohodkov že za nami. A kar zadeva investicije, je menil, da bi morali podpreti iniciativo samoprispevkov in za potrebno republiško participacijo nameniti vsaj 15 milijonov novih din. Dejal je, da so trije skupščinski zbori dali tem stališčem podporo.**

● In kaj so končno sklenili? ● Skupščina RIS je pooblastila izvršni odbor, da z njenimi stališči že zdaj seznani skupno komisijo treh skupščinskih zborov. Ko pa bo v skupščini izdelan nov predlog, naj prav tako izvrši odbor v duhu stališč skupščine RIS oblikuje konkretne amandmaje, za kar bo to potrebno. Poslance, ki so tudi člani skupščine RIS, pa čaka težka naloga, da tem stališčem pomagajo z argumentirano besedo utirati pot do skupnih spoznanj.

SONJA GAŠPERŠIČ

ZANIMIVO POSVETOVANJE DIRIGENTOV PIHALNIH ORKESTROV

ODGOVORI NAJ SKLAD

Dvodnevni seminar oziroma posvetovanje dirigentov pihalnih orkestrov v Medijskih toplicah na Izlakah pri Zagorju je pripravil in vodil odbor za glasbeno dejavnost pri republiškem svetu Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije. Zanimivega razgovora se je udeležilo 36 dirigentov od 76 pihalnih orkestrov, kolikor jih trenutno deluje na Slovenskem. Posvetovanje je bilo zamišljeno kot izmenjava izkušenj v zvezi z dosedanjim delom in aktivnostjo teh glasbenih ansamblov pri nas, pa tudi kot možnost za razreševanje nekaterih problemov in težav, s katerili se ubada večina pihalnih godb, in ki so predvsem programske, torej vsebinske narave in ne nazadnje kadrovske, finančne in druge.

Na posvetovanju so sodelovali nekateri znani slovenski glasbeni ustvarjalci, med njimi Blaž Arnič, ki je udeležencem spregovoril o glasbeni estetiki, profesorja Radovan Gobec iz Ljubljane in Vlado Golob iz Maribora, ki sta na zaključnem delu seminarja odgovarjala na nekatera vprašanja v zvezi z delom pihalnih orkestrov, in drugi. Kot gost pa se je posvetovanja udeležil tudi eden izmed najpomembnejših svetovnih založnikov tovrstne glasbene literature in predsednik organizacijskega odbora za izvedbo svetovnega tekmovanja najboljših pihalnih orkestrov, Peter Molenaar iz Nizozemske. Ta je dirigentom pripovedoval o glasbeni literaturi, ki se je zadnja leta uveljavila za pihalne orkestre, posredoval pa jim je tudi nekaj magnetofonskih trakov z izvajanji najboljših pihalnih godb na svetu. Peter Molenaar je povabil dirigente vseh slovenskih pihalnih orkestrov, naj bi se kot gostje udeležili prihodnjega svetovnega tekmovanja najboljših pihalnih godb, ki bo 1970. leta na Nizozemskem. Odbor za glasbeno dejavnost pri republiškem svetu Zveze kulturno-prosvetnih organizacij bo skušal to pobudo tudi realizirati.

Vse kaže, da pihalnim orkestrom na Slovenskem zadnja leta niso najbolj naklonjena, pa čeprav so njihova prizadevanja usmerjena v to, da se polagoma poslovijo od klasičnih časov oziroma klasičnega izvajanja na tem področju. Čeprav večina pihalnih orkestrov ubira pri tem smelo nove, še neizhojene poti, se jim na tej poti postavljajo po robu marsikatere tegobe in ovire ter težave. Tako smo na priliko zvedeli za veliko pomanjkanje ustreznejše literature za pihalne orkestre. Na Prosvetnem servisu bojda čaka že poldrugo leto zanimiva skladba za pihalne orkestre, pa doslej še ni natisnjena. Koncertne funkcije pa pihalni orkestri ne morejo začeti brez ustrezne literature. Udeleženci so povedali še vrsto drugih težav, ki jih sicer ponekod bolj, drugje manj uspešno odstranjujejo in obvladujejo. Vsi brez izjeme pa so sodili, da so take oblike razgovorov, posvetovanj sila koristne. Zato so predlagali, naj bi jih v prihodnje prirejali vsaj dvakrat letno.

Ob tej priložnosti so udeleženci obširno govorili tudi o prihodnjih srečanjih pihalnih orkestrov na vseslovenskih prireditvah. Na Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij in posebej na Sklad za pospeševanje kulturne dejavnosti SRS pa so naslovili vprašanje, kako kaže s financiranjem vsakoletnih republiških tekmovanj oziroma srečanj najboljših pihalnih orkestrov Slovenije. Letos je tako srečanje odpadlo, ker je sklad za pospeševanje kulturne dejavnosti SRS odrekel vsakršno finančno podporo. Vendar se vodje pihalnih orkestrov pa tudi člani teh glasbenih ansamblov ne morejo sprijazniti s stališči, da taka srečanja in podobna tekmovanja niso potrebna, ali pa da ne doprinašajo k medsebojnemu poznavanju, zlasti pa prenašanju izkušenj s tega področja. Narobe: nobenega dvoma ni, da so pihalni orkestri pokazali svojo ustvarjalno moč in da jo kanijo pospeševati in si predvsem prizadevati za kakovostno rast svojega izvajanja.

MILAN VIDIC

ZA VAŠ TRANZISTOR GRE!

BATERIJE za tranzistorje

- specialno za transistorje nova baterija SUPER PL po angleški licenci VIDOR
- 50 % daljša življenjska doba
- plastična prevleka onemogoča izločanje kisline
- izredno natančne mere
- elektronska kontrola kvalitete

TOVARNA BATERIJ ZMAJ LJUBLJANA

KRATKO IN JEDRNATO

Novi pogoji gospodarjenja tako rekoč avtomatično silijo tudi na področje telesne kulture. Gre namreč za to, da telesnokulturni delavci temeljito preučijo organizacijo in vsebinske oblike svojega delovanja in se potlej na primeren način vključijo v splošna stremljenja našega gospodarstva in seveda tudi negospodarskih dejavnosti.

Današnji pogoji gospodarjenja slej ko prej ne bodo dovoljevali, da vztrajajo nekatere športne organizacije na dragih in kompliciranih tekmovalnih sistemih v posameznih panogah in na posameznih področjih, ampak bo treba, seveda po treznem premisleku, prilagoditi vso dejavnost finančnim možnostim in v prvi vrsti seveda potrebam ljudi.

Tako lahko na primer ponovno postavimo vprašanje, če nekatera zvezna tekmovanja v obliki lig danes ustrezajo po kvaliteti, še posebej pa po ekonomičnosti? Ne gre za to, da bi podcenjevali tekmovanja nasploh, saj je telesnokulturnim delavcem dobro poznan pomen tekmovanj za to dejavnost, pač pa bo treba preiti s tekmovanji na premišljen obseg. Kaj žalostno je namreč dejstvo, da danes potrošijo

Komu na čast draga in nekoristna tekmovanja

mnoge osnovne organizacije sedemdeset in celo več odstotkov svojega letnega proračuna samo za tekmovalno dejavnost.

Marsikateri funkcionarji, ki so drugače nadvse požrtvovalni telesnokulturni delavci, pogosto tarnajo, da z razpoložljivimi sredstvi ne morejo ne živeti ne umreti. Taka ocena v nekaterih primerih drži, v celoti pa so stvari precej drugačne. Pa najsi gre za posamezne občine ali kraje oziroma republike. Pogosto bi bilo namreč zelo umestno postaviti vprašanje, kam so šla sredstva namenjena za telesno kulturo in ali so bila pravilno razdeljena ustreznim organizacijam?!

Žal bi moral biti odgovor često negativen. To velja še posebej za sredstva, ki se stekajo neposredno iz delovnih organizacij v blagajne raznih klubov, ne da bi za to vedeli samoupravni organi podjetja, ki je oddvojilo sredstva. Dejstvo namreč je, da je naša družbena skupnost vlagala in da vlaga tudi danes visoka sredstva v telesno kulturo. Zato je pomembna naloga vseh aktivnih na tem področju, da budno spremljajo prelivanje sredstev in sproti opozarjajo na deformacije. Mnoge so sicer že dolgo znane, druge pa so še vedno zavite v meglo.

Seveda vsi napori za boljši materialni položaj telesne kulture ne bodo dali pravih sadov, če ne bodo tudi telesnokulturni delavci sami uspešneje prispevali k trdnejši materialni osnovi.

Lastni dohodki so v mnogih proračunih telesnokulturnih organizacij minimalna postavka, ali pa jih kar že po zakonu oztrajnosti sploh ne planirajo in ne poskušajo doseči. V članarini, ki bi bila skoraj simbolična, se krijejo stomilijonske rezerve. Marsikaj izgubljamo s tem, da na nekaterih športnih prireditvah sploh ne pobiramo vstopnine. Tudi lasten prispevek aktivnega članstva v obliki nabave dela opreme, sofinanciranja kakega potovanja in podobno je izredno majhen. Vsem nam pa je znano, da si danes lahko malokdo privošči stoodstotno financiranje svojega udejstvovanja v telesni kulturi.

Marjan Gregorič, predstavnik drugoplasirane ekipe Tovarne zdravil Krka, prejema pokal in čestitke... (Foto: M. Dimitrič)

ZAKLJUČEK DELAVSKIH ŠPORTNIH IGER V BREŽICAH IN NOVEM MESTU

Nastopilo je 44 sindikalnih podružnic s 1451 tekmovalci

Začetne organizacijske in druge težave so mimo, zato organizatorji upajo, da bo prihodnje leto udeležba na igrah še številnejša

V novi telovadnici v Artičah so minulo nedeljo zaključili letošnje, devete po vrsti, delavske športne igre brežiške občine. Letos je sodelovalo na igrah 20 sindikalnih podružnic s 64 ekipami in 251 tekmovalci. To je precej več kot lani...

Letos so prvič nastopile tudi ženske v minigolfu. Organizatorji so prepričani, da so težave z začetnimi nastopi že prebrodili. Zato upajo, da bo prihodnje leto na sporedu še več ženskih disciplin, in tudi upravičeno pričakujejo, da bo udeležba na prihodnjih delavskih športnih igrah še številnejša.

REZULTATI:

Zmagovalci v posameznih disciplinah so tokrat naslednji: šah — Vojna pošta Cerklje; streljanje z zračno puško — IMV Brežice; kegljanje — Agraria Brežice; odbojka — gimnazija Brežice; namizni tenis — gimnazija Brežice; mali nogomet — Obrtno kovinarsko podjetje Dobova; minigolf moški — Čateške Toplice in ženske — Čateške Toplice.

Zmagovalcem so podelili prehodne pokale, ostalim pa diplome in priznanja.

TUDI V NOVEM MESTU ZAKLJUČEK LETOŠNJIH DELAVSKIH ŠPORTNIH IGER

Ob občinskem prazniku novomeške občine so tudi v Novem mestu zaključili letošnje delavske športne igre, pri katerih je sodelovalo 24 sindikalnih podružnic z okoli 1.200 tekmovalci. V skupni razvrstitvi je zmagal PIONIR s 635 točkami, pred tovarno zdravil KRKA s 546 točkami in NOVOLESOM s 498 točkami. V posameznih disciplinah je PIONIR zmagal v balinanju, malem nogometu, streljanju in kegljanju, KRKA je zmagala v plavanju in vlečenju vrvi, NOVOTEKS pa v tenisu, odbojki in namiznem tenisu, medtem ko je v šahu zmagala BANKA. Pri ženskah pa je zmagal PIONIR v plavanju, streljanju in kegljanju, KRKA v atletiki in namiznem tenisu in PROSVETA v odbojki.

R. Š.

BREST POHIŠTVO

● LJUBLJANA

Spet tisoč drsalk

Zavod ing. Stanka Bloudka in hokejski klub Olimpija tudi letos prirejata množično drsanje za mladino pod geslom »tisoč drsalk«. Akcija je namenjena šolski mladini do 14. leta starosti in bo potekala pod strokovnim vodstvom drsalno-kotalkarskega kluba inž. Stanko Bloudek.

Akcija »tisoč drsalk« že redno poteka ob torkih od 15.30 do 17.15, ob sredah od 10. do 12. ure in ob petkih od 10. do 12. ure ter od 15. do 16.30. Vpisovanje je v tajništvu zavoda v hali Tivoli vsak dan od 7. do 14. ure. Sezonska karta za mladino do 7 leta velja 20, za mladino nad 7 let starosti pa 25 dinarjev.

● JESENICE

Izdelan program

Izvršni odbor občinske zveze za telesno kulturo Jesenice je izdelal pred kratkim okvirni program športnih prireditev v počastitev 100-letnice železarne Jesenice. Predlog programa je odbor že predložil v razpravo in potrditev.

Tako je občinska zveza za telesno kulturo Jesenice prva, ki ima že danes izdelan program za prireditve v prihodnjem letu, kar pomeni, da se jeseniški športniki zavedajo, da je zrasla športna dejavnost v tem kraju vzporedno z razvojem železarne in obenem tudi z njeno pomočjo. S konkretnimi pripravami bodo začeli na Jesenicah takoj v začetku prihodnjega leta.

P. U.

● MARIBOR

TAM pred vsemi

Pred dnevi se je končalo letošnje občinsko sindikalno rokometno prvenstvo Maribora. Po pričakovanju je zasluženo zmagala ekipa TAM, ki je izgubila le srečanje z ekipo B. KIDRIČ, medtem ko je v ostalih srečanjih vedno prepričljivo zmagala. Za ekipo TAM so v prvenstvu igrali: Kitek, Sever, Kuzmič, Folnovič, Bonič, Salecl, Benotič, Raišp, Kvar, Škorjanc, Naroglav in Albreht.

Zelo visoko se je plasirala ekipa B. Kidrič, ki je posebno v drugem delu prvenstva igrala zelo dobro in zasluženo osvojila častno drugo mesto. Za uspešno organizacijo tekmovanja je treba dati priznanje predvsem komisiji za šport in Jožetu Jelovici, članu športne komisije pri ObSS Maribor.

Končni vrstni red: TAM — 18 točk, B. Kidrič — 16, MTT 12, ELKO — 8, METALNA — 4 in TRGOVCI — 2 točki.

D. ZAGORAC

Občinsko prvenstvo v nogometu

V mariborski občinski nogometni ligi je bilo odigrano osmo kolo. Igralci TAM so v derbi srečanju na svojem terenu v lepi in borbeni igri premagali ekipo KONSTRUKTORJA z rezultatom 2:0. Do konca tekmovanja so ostala še tri kola. V vodstvu je ekipa TAM s točko prednosti pred LIVARNO. Kljub temu pa naslov jesenskega dela prvenstva še ni oddan, ker se bosta kandidata za prvo mesto, TAM in LIVARNA, srečala v predzadnjem kolu.

Lestvica: TAM — 13 točk, LIVARNA — 12, KONSTRUKTOR — 12, METALNA — 11, ELKO — 8 točk itd.

● ČATEŽ

Že naslednje leto nov bazen za otroke

Medtem ko še nedavno nismo zagotovo vedeli, kaj bo z usodo Čateških Toplic, mikavne dolenjske turistične postojanke, je bila letošnja sezona v tem kraju presenetljivo uspešna.

Tako rekoč vse sobe so bile v Čateških Toplicah zasedene vso sezono in so tudi sedaj, ko smo že sredi jeseni. Vprašanje, ki pri teh podatkih najbolj sili v ospredje, je gotovo to, na račun česa tako zelo radi prihajajo gostje v Čatež in se tu zadržujejo celo po več tednov? Po vsej verjetnosti bo največ resnice v tem, da imajo turisti radi Dolenjsko z njenimi naravnimi lepotami in da jim ni žal denarja, če lahko omenjeno združijo s tem, kar jim že danes nudijo v Čateških Toplicah.

Poleg okusnih restavracijskih prostorov, kavarne, enega najlepših barov v Sloveniji, trgovine za goste in še drugih objektov imajo tu več kopalnih bazenov, ki so zaradi tople vode privlačni skozi vse leto. Oba zunanja bazena sta bila letos, posebno ob lepih popoldnevih, zasedena do zadnjega kotička. Na upravi smo zvedeli, da sta bila kopalna objekta celo prepolna za potrebno udobje gostov. Skratka, na račun pravcatega navala tako na hotelske zmogljivosti kot kopališča, so v Čatežu sklenili, da bodo pričeli že prihodnje leto z gradnjo novega hotela, še enega bazena za otroke in morda — tudi novega bazena za odrasle. Vzporedno s tem se bodo v Čatežu lotili gradnje še nekaterih drugih potrebnih objektov, kot na primer prostora za kampiranje, da bo turistom tu zares prijetno in da bo za vse poskrbljeno tako, kot se spodobi za sodoben turistični center.

S sprejema olimpijcev na Brniku

Več kot smo pričakovali

● Naši olimpijci so osvojili v Mehiki 3 zlate, 3 srebrne in 2 bronasti medalji ● Še druge visoke uvrstitve ● To je doslej največji uspeh

Res smo pričakovali od naših športnikov medalje z letošnje olimpiade. Za nekatere smo celo sodili, da jih imamo tako rekoč že v žepu, da bo sama tekma zgolj formalnost... Kot večkrat, smo se tudi tokrat ušteli, doživeli smo tudi razočaranje, toda prijetna presenečenja so nam pripravili drugi. In ko so ugašali olimpijski ogenj, smo imeli že preštete medalje (3 zlate, 3 srebrne, 2 bronasti) in uvrstitve (še eno 5. mesto in tri šesta). Bilanca, kot je še nismo dosegli na nobenih olimpijskih igrah! Pravzaprav smo dosegli lep uspeh v vseh panogah, kjer smo bili zastopani. Konec koncev, med 112 reprezentancami je Jugoslavija zasedla odlično 19. mesto!

Zato ni čudno, da se je na letališču Brnik kar sama od sebe zbrala prava množica Ljubljančanov in Kranjčanov, ki so želeli prvi pozdraviti naše olimpijce. Točno petdeset minut zamude je imela caravella JAT, s katero so pripotovali naši olimpijci na svoji zadnji etapi iz Mehike v domovino — iz Amsterdama v Ljubljano. Toda zaradi zamude je množica še narasla in sprejem je bil še veličastnejši. Brnik še kaj takšnega ni doživel.

Slavja praktično še ni konec. Slavijo v matičnih društvih, delovni kolektivi vabijo olimpijce na obisk, minuli torek so Ljubljančani napolnili dvorano v Tivoliju, da bi še enkrat pozdravili naše olimpijce...

Športni uspehi nas navdajajo z radostjo in ponosom. Zadnji bi bili, ki bi hoteli ustvarjati zvezde, športne ali kakršnekoli, toda letos smo lahko resnično veseli. Uspeh so nam prinesli športniki, ki smo jih doslej poznali kot skromne ljudi, toda zato vestne pri treningu in vztrajne na nastopih. Še posebej smo zadovoljni, ker se tokrat ponašamo z uspehi v temeljnih športnih panogah: v gimnastiki, temelju vsake telesne vadbe (»zlati« Cerar je ponovil uspeh iz Tokia, vrsta pa se je prebila na šesto mesto), v plavanju, najbolj zdravi in najbolj razširjeni športni panogi (»neplanirana« zlata in srebrna Djurdjica Bjedov), v atletiki, kraljici športa (Urbančičeva 6. v metu kopja), v atraktivnem vaterpolu (zlata medalja), v priljubljeni košarki (srebrna medalja) itd.

Kljub temu, da nimamo niti dovolj telovadnic, da imamo v vsej državi le tri zimske bazene, da ni športne zveze, ki bi imela dovolj sredstev celo za najnujnejše izdatke!

In to nas obvezuje!

D. D.

VELEBLAGOVNICA
nama
LJUBLJANA

● priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin, za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo:
● potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje;
● za tuje kupce je v hiši menjalnica.

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:
TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2
BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1
KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka, Kidričeva ulica 1 a

PODOBE NAŠEGA ČASA

Po devetem členu ...

— Tako, tovariši, prišli smo končno do devetega člena. Zdaj je še čas, da se stvari uredijo, kasneje ga ne bo več! Zato predlagajte!

Komisija molči. Čez čas se oglasi France: — Preberi ga no še enkrat, da nam bo bolj jasno, kaj lahko storimo!

— Prav. Člen se glasi: »Pri ugotavljanju osebnih dohodkov delavcev se lahko upoštevajo še tudi drugi delovni pogoji in sposobnosti delavca, npr.: posebno znanje in spretnosti, pomembno za opravljanje delovnih nalog; povečana odgovornost na delovnem mestu, povečana intenzivnost dela na pomembnih delovnih mestih, višji osebni dohodki na prejšnjem delovnem mestu itd. Ti delovni pogoji se lahko ocenijo največ do 100 točk.« Je v redu?

— Mislim, da je člen načelno celo zelo v redu, ker je širok in daje precej možnosti...

— Kakšnih možnosti?

— To je pa čisto od nas odvisno. Mi jih moramo odpreti...

— Razumem! Ni mi pa jasno, katere naj. Kaj predlagaš?

— Ena možnost so na primer jeziki, druga je tržna cena nekaterih pri nas zaposlenih profilov, tretja pridobljene izkušnje nekaterih kadrov, ki lahko nadomestijo potrebno izobrazbo. Pa posebna odgovornost dela na izpostavljenih delovnih mestih, čuvanje poslovnih skrivnosti itd. Možnosti kolikor hočeš!

— Ampak jaz, Janez, na primer ne znam jezikov, kaj ne veš tega!? Kaj mi potem lahko pomaga takle člen?

— Tebi ne, pač pa Tomažu! Ko sem mislil o točkah za jezik, sem mislil Tomaža.

— Pa name, si kaj mislil name?

— Kako, da ne razumeš! O tebi sem po tem členu pravilnika razmišljal v zvezi z ustreznimi profili kadrov, ki jih je treba posebej stimulirati. Kaj si že končal?

— Psihologijo!

— No, vidiš, pa je stvar urejena! Vprašati se je treba takole: Kako naj naš zavod za proučevanje problemov infrastrukture resno dela brez psihologov — pa je stvar urejena! Ti, Štefan, si pa ekonomist, ne?

— Ja, diplomirani ekonomist.

— Vidiš, pri tebi gre še lažje! Pri tebi se da uporabiti tržni faktor... Je zdaj jasno, kakšne so možnosti po devetem členu?

Komisija prikima in se spogleda. Kako preprosto! Predsedniku se izvije vzdih olajšanja: — No, pa smo se končno le razumeli. Zdaj pa dajmo vse točke še v zapisnik! Ančka, si pripravljena?

— Kaj pa jaz, tovariš predsednik, vpraša Ančka.

— Saj res, Ančka, skoraj bi pozabili. Zato pa boš zdaj ti prva na vrsti. Piši! Naslov: Obrazložitev za dodatne točke po devetem členu. V novo vrsto, Ančka Porenta, podčrtaj, dvopičje. Po sklepu komisije za, glej tule to prepiši, in naprej, se ji doda petdeset točk za izobrazbo, ki pa je za razliko od drugih strokovnih sodelavcev pridobljena predvsem z dolgoletnimi izkušnjami. Je prav, Ančka?

— Hvala lepa, tovariš predsednik.

— Ja, vrata so priprta, reče Primož in zapre vrata.

— Je bil kdo zunaj?

— Ne. Le snažilka pometa!

— Nadaljujmo torej!

Le kako, da so tako zatresnili z vrati, se začudi snažilka Štefka. Ne more se upreti skušnjavi: uho prisloni h ključavnici, vendar ne sliši nič drugega kot monoton glas in počasno tipkanje. Glas narekuje:

Polde Krulc... se mu doda trideset točk zaradi tega, da se doseže večja skladnost z osebnimi dohodki enakih profilov v drugih organih, ki imajo podobne kvalifikacije oziroma usposobljenost, Marko Lipar, se mu doda zaradi splošno povečane intenzivnosti dela v zvezi s tem, ker opravlja nekatere dolžnosti, ki precej presegajo po njem zasedeno delovno mesto in je to delo vrednoteno s petdeset točkami...

Trdo delajo, pomisli snažilka Štefka in se odmakne od vrat. Vse dni sedeti, pisati in govoriti, joj, kako dolgočasna je takšna služba. To bo spet čikov in pepela.

VINKO BLATNIK

Na poti do sodobne tovarne

V Zahodno Nemčijo bodo mirenski mizarji še letos izvozili tisoč spalnic ● Vsi napori delovnega kolektiva Mizarstva Istok, Miren pri Gorici, so bili doslej in so še usmerjeni predvsem v modernizacijo proizvodnje ● Letos bodo mirenski mizarji ustvarili 8 milijonov bruto produkta, prihodnje leto pa po proizvodnem načrtu startajo že na 10 milijonov bruto produkta ● Ob vseh prizadevanjih za povečanje proizvodnje pa niso pozabili tudi na kadre ● Do leta 1970, ko bodo opravili rekonstrukcijo tovarne, bo našlo delo v tej tovarni veliko inženirjev, tehnikov, ekonomistov...

Tik ob jugoslovansko-italijanski meji, tako rekoč v senci velike tovarne pohištva »Meblo«, delajo in živijo mirenski mizarji. Njihovo podjetje se uradno imenuje: Mizarstvo »Istok«.

Toda rezultati gospodarjenja tega 100-članskega kolektiva niso prav nič manj pomembni, kot denimo tovarne Meblo, ali katerekoli tovrstne tovarne pohištva pri nas. Zaradi tega tudi to, da imajo v neposredni bližini veliko tovarno pohištva, mirenskih mizarjev prav nič ne moti.

Izdelali so si svoj proizvodni program, ki se, seveda, bistveno razlikuje od njihovih »konkurentov«, če jih zanje lahko imenujemo konkurenca. Dejstvo je namreč, da so mirenski mizarji našli lep prostor pod soncem, o čemer že govorijo današnji rezultati gospodarjenja, še bolj zgovoren za to pa je njihov nadalnji perspektivni razvoj podjetja v Mirnu pri Gorici.

PODJETJE S PETIMI USLUŽBENCI

Mirenski mizarji so preprosti ljudje in dobri gospodarji.

Zato v tem podjetju ne srečaš lepih poslovnih prostorov, kot jih lahko vidiš v marsikateri novi tovarni. Imajo pa v mirenskem Istoku sodobno proizvodnjo in nove stroje, na katerih izdelujejo najrazličnejše pohištvene izdelke, trenutno največ spalnic.

Na tako imenovani upravi tega podjetja dela 5 (z besedo: pet) uslužbencev, vključno z direktorjem podjetja, ki pa ga ob našem obisku nismo dobili.

Bil pa je takoj na voljo za razgovor DUŠAN PELICON, ki je sicer »razporejen« na delovno mesto računovodje podjetja, ukvarja pa se še z marsičim drugim. Veliko zanimivega nam je zaupala tudi JANJA KOKELJ, finančna knjigovodkinja v podjetju. Tehnični vodja, ki je bil tudi »prisoten«, pravzaprav ni imel časa za razgovor. Kar naprej so ga namreč klicali v proizvodne prostore.

»Takole je pri nas, v upravi podjetja nas dela malo, kot vidite. Zaradi tega pa imamo vse strokovnjake, se pravi organizatorje proizvodnje, ves čas pri strojih. Tam so bolj koristni, kot če bi sedeli tu v pisarnah,« je za začetek povedal Dušan Pelicon, ki je v mirenskem Mizarstvu Istok še iz tistih časov, ko je bilo to še skromno invalidsko podjetje. »Veliko damo na proizvodnjo, predvsem na to, da jo kar naprej moderniziramo, da kupujemo nove stroje. Z zastarelimi stroji namreč ne moremo dohajati današnjih zahtev tržišča. Dobro se zavedamo nuje, da moramo kar naprej kupovati nove stroje in iz proizvodnje »metati« stare. Če ne bi delali tako, bi naše podjetje živelo komaj še tri ali štiri leta...«

To je povsem razumljivo.

Ves čas razgovora pa mi ni bilo razumljivo, kdo prodaja njihove izdelke, ko je na upravi podjetja z direktorjem na čelu le pet uslužbencev. Kje je komerciala, kje je analitična služba trga, skratka, kje so vse tiste službe podjetja, ki skrbijo za normalno in še posebej za tako uspešno poslovanje, kot je Istokovo?

Tovariš Pelicon je takoj razumel moje pomisleke.

»Saj neke komercialne službe niti ne potrebujemo, ko imamo v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji toliko trgovskih izvoznih podjetij s pohištvom. Povezali smo se s temi podjetji in njihove komercialne službe pravzaprav opravljajo tudi za nas prodajo na zunanjem in tudi na domačem trgu. Veliko sodelujemo z ljubljanskima podjetjema Slovenijales in Lesnina, pa tudi z drugimi, kot je zagrebško Exportdrvo itd.«

IZVOZ SPALNIC V ZAHODNO NEMČIJO

Dušan Pelicon ni skrival zadovoljstva, ko nam je zaupal, da so prav zdaj preko ljubljanskega podjetja Slovenijales sklenili pogodbo za prodajo njihovih kvalitetnih spalnic. Nad 1000 jih bodo izvozili na zahodnonemško tržišče še letos. Prodreti na tako zahtevno tržišče, kot je Zahodna Nemčija, kjer je konkurenca neizprosna, ni majhna stvar.

»Predvsem s kvalitetno izdelavo naših spalnic smo prodrli na to tržišče, povedati pa vam moram, da naše izdelke, to je spalnice, družinske ali samske, in tudi kosovno pohištvo, izvažamo še v Francijo...«

»Oprostite vprašanju: v kolikšnem času pa bi izdelali, denimo 3000 spalnic, če danes zanje dobite naročilo?«

»Po štiridesetih dneh bi temu kupcu lahko odposlali prvih petsto spalnic,« je sledil kratek odgovor.

»Kakšno ceno pa dosežete za spalnice, ki jih prodaste v Zahodno Nemčijo?«

»Cena je tudi tu odvisna od količine proizvedenih spalnic, toda lahko vam zaupam, da dosegamo prav na zahodnonemškem trgu za naše spalnice zelo ugodne cene, se pravi, da nobene ne prodamo z izgubo. Zahodnonemški kupec, ki je bil pri nas na obisku, nam je rekel, da cena za spalnice ni toliko pomembna, samo da bodo te spalnice izredne kvalitete. In za to se tudi trudimo.«

PRIHODNJE LETO: 10 MILIJONOV BRUTO PRODUKTA

S prizadevnim delom bodo mirenski mizarji letos ustvarili 8 milijonov bruto produkta, prihodnje leto pa po proizvodnem načrtu startajo že na 10 milijonov bruto produkta.

Pri tem bodo letos na sklade primaknili 500.000 dinarjev.

Ta denar bodo spet porabili za nove stroje, kajti do leta 1970 bodo opravili rekonstrukcijo in si uredil tako sodobno tovarno, kakršno si lahko v tej stroki zamišljamo danes kjerkoli v Evropi.

»Ves denar, ki ga bomo pridobili sami, seveda ne bomo ‚zapravili' le za stroje, marveč bomo dve tretjini denarja zanje dobili tudi v obliki kreditov. Preostanek lastnega denarja pa bomo naložili v lastna obratna sredstva. Brez teh ne moremo biti,« sta si bila edina Janja Kokelj in Dušan Pelicon, »zlasti, če bomo s takšnim tempom povečevali našo proizvodnjo.«

»Toda s tem, ko sem vam pripovedoval o rekonstrukciji podjetja do leta 1970, nisem mislil le na rekonstrukcijo strojnega parka in tehnoloških postopkov, marveč tudi na rekonstrukcijo kadrov v naši tovarni, če lahko tako rečem,« je nadaljeval Dušan Pelicon. »Že sedaj štipendiramo nove kadre, predvsem si moramo čimprej pridobiti dobrega strojnega inženirja, potem elektroinženirja, ljudi za komercialno službo in seveda tudi strokovnjake za neposredno proizvodnjo...«

Mladi strokovnjaki bodo verjetno radi prišli med mirenske mizarje, saj so ti skromni ljudje dokazali, da znajo dobro gospodariti.

Seveda pa vsi omenjeni rezultati — mimogrede povedano, vseh nismo niti omenili — niso prišli kar čez noč. Veliko naporov je bilo potrebnih, tudi takšnih, da so si delavci dobesedno odtrgovali od ust, da so vsa leta nazaj tudi po 35 in več milijonov S-din lastnih sredstev letno vlagali v stroje, to je v modernizacijo proizvodnje.

»To se nam je splačalo,« pravijo danes mirenski mizarji. »Zadovoljni smo, saj so se nam občutno popravili tudi osebni dohodki in nekateri zaslužimo tudi do 140.000 S-din. Toda še zmeraj smo pripravljeni žrtvovati marsikaj, samo da bi naše podjetje pripeljali do še večjih uspehov.«

M. ŽIVKOVIČ

NOV KOMPASOV GARNI HOTEL NA LJUBELJU

Graditev novega Kompasovega garni hotela na Ljubelju gre h kancu. V hotelu bo 75 ležišč, v posebnem traktu pa bo tudi tristezno avtomatsko kegljišče. Nov Kompasov garni hotel nedvomno pomeni veliko predvsem za nadaljnji razvoj na področju Podljubelja in Zelenice. Hotel bo odprt predvidoma v drugi polovici tega meseca. Poleg Kompasovih hotelov na Bledu in v Dubrovniku bo to že tretji Kompasov hotel, odprt letos.

Ob tej priložnosti naj še dodamo, da je ljubljansko turistično podjetje Kompas v sklopu svojega programa jesenskih izletov razpisalo tudi veliko akcijo popularnih in poceni izletov z avtobusi na Češkoslovaško.

»Zanimanje občanov in veliko število že doslej prijavljenih udeležencev izletov na Češkoslovaško sta presegla vsa pričakovanja,« so nam povedali na Kompasu. Prva večja skupina turistov iz Slovenije je odpotovala na Češkoslovaško že 7. novembra, nato pa bodo vsak teden sledile nove skupine. Vse skupine bodo po programu teh štiridnevnih avtobusnih izletov obiskale Prago, na povratku pa se še en dan zadržale na Dunaju.

Vse poslovalnice Kompasa še naprej sprejemajo prijave za omenjene izlete. Posebej naj omenimo izredno znižano ceno, le 350 N-din za vsakega izletnika. V tej ceni pa so vštete prevozne in hotelske usluge v Pragi in na Dunaju. Po dosedanjem zanimanju se bo jesenskih izletov v Prago že do konca novembra udeležilo nekaj sto slovenskih turistov.

M. Z.

ZASKRBLJENOST ZASAVSKIH PODJETIJ ZARADI NAPOVEDANE PODRAŽITVE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Ogrožena rentabilnost

V številnih zasavskih delovnih kolektivih so pred kratkim izdelali izračune proizvodnih stroškov, upoštevaje pri tem predlog za podražitev električne energije ● Izračuni so pokazali, da se bo v večini delovnih organizacij bistveno zmanjšala akumulativnost in da bo rentabilnost resno ogrožena ● Samoupravni organi se upravičeno vprašujejo, mar ne pomenijo sedanji predlogi o podražitvi električne energije ponovno verigo podražitev najraznovrstnejšega blaga in v končni meri zopetno inflacijo, ki smo ji z uveljavljanjem gospodarske reforme napovedali neizprosen boj.

Kaže, di bi podražitev električne energije najbolj prizadela kemično industrijo. Zato ni slučaj, da so Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik, Tovarna dušika Ruše in Belinka Ljubljana skupno obravnavale predlog jugoslovanske skupnosti elektrogospodarstva in sklenile poslati posebno pismo republiškim organom, med drugim sekretariatu za gospodarstvo Izvršnega sveta SRS, Gospodarski zbornici SRS in drugim, v katerem odločno nasprotujejo predlagani podražitvi in opozarjajo na posledice, ki jih utegnejo imeti višje cene tej energiji.

V pismu med drugim omenjena podjetja pravijo, da predvidena podražitev bistveno posega v rentabilnost poslovanja teh delovnih organizacij in da bodo višje cene praktično zmanjšale, če ne celo odpravile kakršnekoli možnosti akumulacije teh podjetij. Vodstva in samoupravni organi podjetij se zavzemajo, naj bi določanje povprečne cene električne energije obvezno temeljilo le na elementih dejansko nastalih stroškov proizvodnje in prenosa električne energije. Nevzdržno je, pravijo v pismu, da so kot osnova za določanje povprečne cene postavljene značilnosti povprečnega odjema (500 obratovalnih ur) ter pri tem upoštevana delitev stroškov moči in delovne energije 1:1. Tudi druga razmerja v predlaganih tarifnih postavkah ne ustrezajo dejansko nastalim stroškom. Zato vsa tri podjetja zahtevajo, da se kot osnova za določanje tarifnih postavk upoštevajo dejanski stroški proizvodnje in prenosa električne energije. Elektrogospodarstva pa morajo pristojnim organom dokumentirati posamezne elemente tarif po dejansko povzročenih stroških. S tem bi bila tarifa za električno energijo dejansko stroškovna in ne deklarativna, kot je predlagana v predlogu.

Omenjena tri podjetja kemične industrije so v pismu naštela še nekatere druge razloge zoper tako postavljene tarife, kot jih predlaga predlog elektrogospodarstva. Med drugim sodijo, da je nedopustno priznati avtomatizem zviševanja cen električne energije sorazmerno z gibanjem cen na trgu. Širše gledano pa sodijo, da je elektroenergija osnova za modernizacijo drugega gospodarstva. To tudi ne bi stimuliralo elektrogospodarstva za proizvodnjo cenejše in kvalitetnejše energije z izgradnjo rentabilnejših izvorov in modernizacijo obstoječih objektov. Nadalje so mnenja, da je glavni vzrok za predlagano povišanje cen energiji neprimerna kreditna politika, nerealni investicijski programi, investiranje za vsako ceno, odplačilni roki za najeta posojila in drugo. Sicer pa so v Tovarni kemičnih izdelkov Hrastnik plačevali doslej letno za električno energijo okrog 412 milijonov S-dinarjev. Po novem bi plačevali na leto 200 milijonov SD več. Za ilustracijo pa naj omenimo, da podjetje ustvari na leto samo 100 milijonov SD skladov. Ne more biti dvoma, da bi spričo podražitve električne energije višja cena posegla tudi po nagrajevanju in delitvi osebnega dohodka.

-m-